

Suplimentul DE CULTURĂ

1.50 lei

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL:

„CFR – civilizație și cultură“
de Florin Lăzărescu, pag. 5

VOI N-AȚI ÎNTREBAT,
fără zahăr VĂ RĂSPUNDE:

„Notă informativă“ de Bobi, pag. 5

O NOUĂ RUBRICĂ:

„Rockin' by Myself“
de Dumitru Ungureanu, pag. 14

Citiți-ne online la
www.supliment.polirom.ro

Nr. 93 • 9-15 septembrie 2006 • SĂPTĂMÎNAL REALIZAT DE EDITURA POLIROM, „ZIARUL DE IAȘI“ și „GAZETA DE SUD“ • APARE SÎMBĂTA • E-MAIL: supliment@polirom.ro

Uniunea Scriitorilor dezbate, nu dezvăluie

Elena Vlădăreanu despre dezbaterile
„Scriitorii și Securitatea“

PAGINILE
2-3

Citește-i la dublu!

Doar în acest număr: 2 x
Savătescu, Stănescu și Ernu

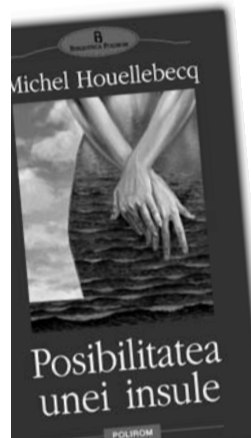

Mihai Mihalcea, directorul Centrului Național al Dansului: „Oamenilor li se pare suspect dacă spui dans contemporan“

„Mi-am ales biroul
într-o debara
pentru că nu vreau
să mă instalez. Nu
îmi trebuie un
birou luxos, nu îmi
trebuie nu știu ce.
Dacă am
calculator, Internet
și o imprimantă, e
suficient. Nu cred
că dacă văd țevile
și dacă nu e
parchet pe jos,
lucrez mai prost.“

Un interviu de R. Chiruță în PAGINILE 8-9

Sfârșitul poveștii

■ Cine, dintre noi, merită
viața veșnică? ■

Cronică de carte în PAGINILE 6-7

„United 93“ – finalul cade ca o gilotină

Cronică de film de Iulia Blaga în PAGINA 14

A doua parte a dosarului

Români mărimea XXL

Texte de Alex Savătescu, Dragoș Bucurenci,
Bogdan-Alexandru Stănescu, Constantin Vică,
Vasile Ernu și Andrei Udișteanu

PAGINILE 10-12

Lucian Dan TEODOROVICI

CIRCUL NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Traian Băsescu vs Gigi Becali

O glumă: la viitoarele alegeri prezidențiale, vom avea de ales între Traian Băsescu și Gigi Becali. O glumă și mai simpatică: deși intelectualii și nu numai își amintesc cum o mobilizare generală a făcut să scăpăm, ca prin urechile acului, de Corneliu Vadim Tudor la președinție, în urmă cu șase ani, de data asta, dacă va fi să alegem între cei doi mai sus menționați, Gigi Becali are toate șansele să-i ia fața actualului nostru președinte. Ambele glume, oricum le-am lua, sînt proaste. Dar nimeni nu spune că o glumă nu se poate transforma în cruntă realitate. Am trăit destule glume la conducerea țării în ultimii șaisprezece ani ca să nu luăm în calcul că și acestea pomenite de mine se pot îngroșa.

1. Pornim de la realitatea că, în momentul de față, cele mai mediatizate personalități din lumea politică sînt tocmai Gigi Becali și Traian Băsescu. Amîndoi sînt oameni de circ mediatic – unul dintre ei, din postura de președinte al țării, își permite să intre în direct în *prime time*, la o televiziune, pentru a-l face „lichea” pe un invitat, în timp ce celălalt, deocamdată doar om de afaceri, politician în curs de dezvoltare și controlor al sentimentelor fotbalistice românești, ne-a obișnuit să intre în diverse „directuri” pentru a scuipa spre invitați epite drăgălașe precum: „zdreanță”, „căcăcios” etc. Împreună, cei doi beneficiază de încrederea a aproximativ trei sferturi de votanți, de unde deducem că românii își direcționează simpatia, cu precădere, spre oamenii politici cu, eufemistic spus, un limbaj colorat, ba chiar împins bine spre vulgaritate. Iar Gigi Becali are un mic avantaj din acest punct de vedere.

2. Un om politic cu șanse în fața electoratului nu se poate „crea” în scurt timp. Un bun exemplu este Mugur Isărescu, cel care după un an *bun* de guvernare, cu o imagine favorabilă, n-a reușit în 2000 să existe, cu adevărat, pentru electorat. Acum, cînd ne apropiem de începutul lui 2007, în România încă nu a apărut un personaj credibil, care să aibă șanse să se impună pînă la viitoarele alegeri prezidențiale ca un concurent real al actualului președinte. Nimeni în afara lui Gigi Becali. Care vine pe turnantă, pe aceeași turnantă a sincerității extreme, a autoritarismului frust și a limbajului colorat pe care s-a aflat Traian Băsescu la alegerile pentru Primăria Bucureștiului și mai apoi la prezidențiale. Cum atuurile băseștiene din 2004 își vor pierde din pitoresc dată fiind poziția pe care o ocupă în acest moment Traian Băsescu și cum, o demonstrează sondajele, electoratul român încă nu și-a schimbat decisiv propensiunea pentru spectaculos, în dauna eleganței politice, trebuie să notăm aici că Gigi Becali are, din nou, un avantaj.

3. Apelul la exemplul C.V. Tudor din 2000 nu poate da decît o speranță superficială. Și asta pentru că Vadim Tudor este genul de personaj care se adresează, prin toate manifestările publice, dar mai ales prin naționalismul manifest, unui anumit tip de electorat, în timp ce, pentru cealaltă parte de electorat, liderul PRM este *de neacceptat*. Cînd l-a înfruntat pe Ion Iliescu, în turul II al alegerilor din 2000, el nu avea de unde să mai strîngă voturi în afara electoratului fidel, nu avea cum să convingă celălalt electorat, tocmai din cauză că acesta nu îl privea cu indiferență, ci cu adversitate. Gigi Becali însă nu are încă un electorat fidel, iar electoratul advers e unul foarte redus, exclusivist. Prin urmare, Gigi Becali poate încă să convingă o parte importantă a populației României că este o soluție.

Argumentele ar putea continua. Dar, aflîndu-ne în plină dosariadă, ele n-au șansa să intereseze prea multă lume că nu fac parte, în fapt, din gluma anunțată la început. În această dosariadă care-i vine ca turnată, Gigi Becali își face în continuare numerele la televizor. Iar noi îl aplaudăm, pentru că reprezintă contrapunctul vesel la încrîncenarea din această perioadă. La un moment dat, s-ar putea să ne doară miinile de la atîtea aplauze. Sau, mai simplu spus, s-ar putea să ne doară.

Uniunea Scriitorilor

Simion: „Ceea ce reprezintă un scriitor este opera lui”

Dezbateră organizată pe 30 august la USR nu a avut concluzii, nici nu a dezvăluit nume, nu a dat de gol scriitorii care au colaborat cu Securitatea. În plină febră a dosarelor, cînd se vorbește despre turnători și turnați, despre angajamente și note informative, mai mulți scriitori s-au strîns pe 30 august în Sala Oglinzilor de la sediul Uniunii Scriitorilor din România (USR) pentru a-și face publică poziția față de deconspirarea foștilor informatori aleși din rîndul literaților. Conform declarațiilor lui Nicolae Manolescu, președintele USR, ideea dezbaterii îi aparține lui Eugen Simion, fostul președinte al Academiei, și a fost realizată ca o colaborare între USR, Academia Română și Institutul Național de Științe și Artă. (Elena Vlădăreanu)

Deși a fost prima dată cînd USR a organizat o dezbateră ca reacție la ce se întîmplă în spațiul public din România, scriitorii nu s-au înghesuit să ia parte la această discuție. O cauză ar fi și proasta mediatizare a evenimentului, unii dintre cei prezenți

mărturisind că au aflat de dezbateră din presă. Din păcate, au lipsit și scriitorii controversați, cum ar fi Eugen Uricaru, fostul președinte al USR, dovedit anul trecut că a fost informator cu numele de cod „Udrea”, sau Augustin Buzura, fost președinte al Fundației Culturale Române (actualul Institut Cultural Român), unele persoane acreditate la CNSAS susținînd că ar exista dovezi conform cărora Buzura ar fi dat unele informații ofițerilor Securității, în schimbul cărora a avut anumite avantaje materiale.

La dezbateră organizată la USR au participat: Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Stelian Tănase, Bujor Nedelcovici, Varujan Vosganian, Nicolae Iliescu, Eugen Suciu, Ilie Constantin, Ioana Diaconescu, Mihai Zamfir, Radu F. Alexandru, Dinu Grigorescu, Ștefan Radof.

Nimic senzațional

„Nu trebuie să vă așteptați la nimic senzațional”, a declarat Ni-

colae Manolescu la începutul dezbaterii, care avea să dureze peste două ore. „Nu venim cu dosare, nu vă așteptați să aflați cine a trădat din rîndul USR. Nu facem dezbateră aceasta nici de dragul modei, nici pentru că se poartă. Premisa de la care am plecat a fost că USR – mediul literar în general – nu a fost nicăieri cea mai vînată dintre instituțiile din România, dar nici cea mai cruțată”, a explicat președintele USR.

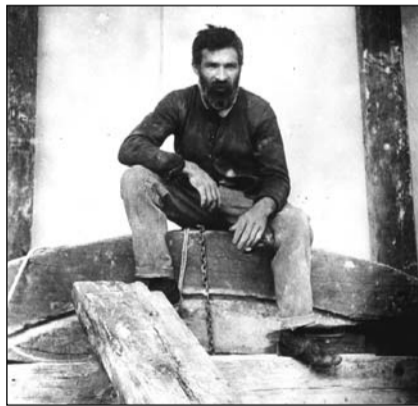
Manolescu a accentuat de la începutul întîlnirii că o lege a lustrației aplicată scriitorilor foști colaboratori ai Securității ar fi inutilă din moment ce scriitorii care au funcții, demnități sînt foarte puțini. Totodată, Manolescu subliniază că, „timp de 20-25 de ani, Consiliul USR a reprezentat, în diferitele lui alcătuirii, cel mai important for de discuție politică din România. Aici s-au spus cele mai neconvenționale lucruri, aici s-au copt memorii, disidențe”. Președintele breslei scriitorilor susține: „Consiliul USR reprezintă un titlu de onoare, care merită astăzi apărut în fața tentativelor de a-i pune pe toți scriitorii într-o singură oală. Spre onoarea lor, prin Consiliul USR, scriitorii au jucat un rol important în momentele grele pentru breaslă”.

Toate pădurile își au uscăturile lor

Dar, adaugă Manolescu, cum „toate pădurile își au uscăturile lor, au existat și scriitorii informatori”.

Brâncuși – devenit fotograf pentru a-și promova opera

Pînă în 1957, cînd a murit, sculptorul Constantin Brâncuși a realizat peste 1000 de fotografii. Se pare că interesul sculptorului pentru fotografie a început cît se poate de banal și de pragmatic. Nemuțumit fiind că, în urma unei ședințe foto, o lucrare în bronz nu mai are strălucirea obișnuită, îl întrebă pe fotograf ce s-a întîmplat. Acesta îi spune că, pentru a obține o fotografie bună, a fost obligat să atenueze efectele luminoase ale bronzului prin pudră. Furios, Brâncuși renunță la serviciile celui fotograf pentru ca, începînd din acel moment, să își fotografieze singur lucrările.

excepție făcînd fotografiile cu animale sau cu casele în curs de demolare”, este de părere Roxana Theodorescu, directoarea Muzeului Național de Artă al României. De altfel, cercetătorii operei lui Brâncuși sînt de părere că principalul scop al fotografiilor realizate de artist acesta a fost, de a-și promova opera și imaginea atelierului său în afara Parisului. Totodată, fotografiile demonstrează că Brâncuși folosea aparatul de fotografiat pentru documentare, acesta obișnuind să-și înregistreze pe peliculă diferite stadii ale unei lucrări, dar și locul acesteia în cadrul lucrărilor de pînă atunci. Nu în ultimul rînd, prin celebrele autoportrete de atelier, Brâncuși își putea stabili clar relația cu opera sa.

„Bucureștenii au un mare privilegiu să-l vadă pe Brâncuși la el acasă”, a declarat pentru „Suplimentul de cultură” Barbu Brezianu, prezent la vernisaj. „Brâncuși era foarte conștient de ce făcea – și de ce realiza prin sculptură, și de fotografie”, a explicat acesta.

Expoziția de la Muzeul Național de Artă al României, în cadrul căreia au fost incluse și două filme documentare realizate de Cornel Mihalache, poate fi vizitată pînă pe 15 octombrie 2006.

Elena Vlădăreanu

O selecție de 40 de tiraje moderne realizate după fotografiile originale făcute de Brâncuși este expusă la Muzeul Național de Artă al României începînd din 1 septembrie, sub titlul *Constantin Brâncuși fotograf*, o ipostază puțin cunoscută românilor. Cele 40 de fotografii din expoziția de față reprezintă o donație a Centrului Pompidou din Paris, pentru că, pînă anul trecut, cînd au fost oferite de ministrul francez al Culturii, Renaud Donnedieu de Vabres, statului român, fotografiile au fă-

cut parte din expoziția permanentă a acestui muzeu.

Primele fotografii ale lucrărilor sculptorului român sînt realizate pe la începutul secolului XX de fotografi amatori. După incidentul care a stat la baza deciziei lui Brâncuși de a-și realiza singur fotografiile, artistul îl cunoaște în 1921 pe Man Ray. Acesta îi dă primele stafuri, îi recomandă ce aparat să își achiziționeze, mai mult, îl ajută să-și facă o cameră obscură într-un colț al atelierului.

„Pentru Brâncuși, fotografia a reprezentat un mijloc de a-și face cunoscută opera,

dezbate, nu dezvăluie

Manolescu: „Nu vă așteptați să aflați cine a trădat“

Ce nu înțelege însă Manolescu este de ce s-a început cu „minorii“, adică cu informatorii, în timp ce adevărații torționari au ajuns vedete tv: Pleșiță, generalul Bordea, Ilie Merce. „Bordea are o pensie de 32 de milioane, iar Vasile Paraschiv de 4 milioane. Dacă terminăm cu informatorii, așteptăm ca legile europene să fie votate de parlamentarii noștri, adică și de Ilie Merce“, spune Manolescu. Acesta mai observă că efectul deselor apariții în presă ale foștilor torționari este că încep să câștige credibilitate: „Ce contează că Pleșu nu a făcut nici o turnătorie? Vine Merce și spune că a făcut, atunci e vorba ta împotriva vorbei lui Merce“.

Totodată, Nicolae Manolescu declară că îl surprinde punerea informării într-un alt context decât cel real, care nu a fost deloc unul simplu. El recunoaște că a rezistat, „dar nu m-a amenințat nimeni. Nimeni nu mi-a spus «Vezi că ai un copil care trece acum strada». Vă spun cu toată responsabilitatea că nu știu ce aș fi făcut. Nu poți să le ceri tuturor să fi avut aceeași tărie ca Ion Mihalache“, a spus Manolescu, reproșând că această „dosariadă“ a început cu „plevușca“, în timp ce „canaliile ca-

re l-au ucis pe Gheorghe Ursu sînt încă în libertate“. „Eu nu zic să-i cruțăm, ci să începem cu începutul, să punem lucrurile într-o ordine firească.“

Poate ar trebui să punem un frîu

Eugen Simion împărtășește opiniile lui Nicolae Manolescu, susținând însă că, indiferent de păcatele săvîrșite în viața reală, nu trebuie să ignorăm valoarea operei. „Ceea ce reprezintă un scriitor este opera lui, să nu uităm asta. Să fim atenți și să nu lăsăm ca marii scriitori să fie supuși oprobriului pentru orice fleac. Poate ar trebui să punem un frîu“, propune fostul președinte al Academiei Române, adăugînd că „dacă ești inger pe hîrtie, atunci nu poți fi porc în viața reală“.

Bujor Nedelcovici, autorul unei cărți inspirate de propriul său dosar de urmărit, intitulată *Tigrul de hîrtie*, își dorește acum ca lucrurile să se lămuirească, fiind convins că „trăim un trecut care nu mai trece pentru că noi nu am vrut să treacă“.

„Sînt împotriva disocierei între scriitor și om. Ce-i asta? Ne întoarcem la disocierea între etic și estetic? Trebuie recunos-

cută și calitatea estetică, și cea etică“, susține Nedelcovici.

„Bordea are o pensie de 32 de milioane, iar Vasile Paraschiv de 4 milioane. Dacă terminăm cu informatorii, așteptăm ca legile europene să fie votate de parlamentarii noștri, adică și de Ilie Merce“

Nicolae Manolescu, președintele USR

Tănase: „Scriitorii mari rămîn mari, mediocritatea rămîne mediocritate“

Stelian Tănase, și acesta autor al mai multor cărți inspirate din propriul său dosar de urmărit, crede însă că atunci cînd un securist agăța un om de cultură, era o altă situație, pentru că acesta din urmă chiar avea o responsabilitate, să-și scrie opera, să-și facă opera. După ce a stat 15 ani în arhivele CNSAS, Stelian Tănase promite că va scrie o carte în care va da toate numele celor care au și l-au turnat. El îndeamnă Uniunea Scriitorilor să-și acrediteze niște oameni care să cerceteze arhivele CNSAS. „Nu se va întîmpla nimic: scriitorii mari rămîn mari, mediocritatea rămîne mediocritate“, a încheiat Stelian Tănase.

Pentru Varujan Vosganian, vicepreședinte al USR și senator liberal, „problema este să ne asumăm trecutul, care este unul gene-

rativ“. Vosganian susține că, de exemplu, și inițiativele politice de încurajare a oamenilor să raporteze cazurile de corupție pot crea adevărate tentative de turnătorie: oameni care își toarnă vecinii, prietenii, rudele. Vosganian este conștient că foștii turnători nu pot fi scoși din viață, „dar măcar să nu ne conducă“.

La întîlnirea de la USR nu s-a discutat însă despre ultimele afirmații ale ministrului Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, printre care și celebra: „Intelectualii s-au compromis prin colaboraționism“. Doar senatorul Radu F. Alexandru a adus vorba despre aceste afirmații, spunînd că „dacă ministrul Culturii și Cultelor își permite să facă o asemenea declarație, atunci e cu totul străin de realitatea pe care am trăit-o cu toții“.

„Scriitorii și securitatea“ – dezbateri în emisiunea „Suplimentul de cultură“

Jurnalista Florentina Ciuverca a fost invitată lui George Onofrei vineri, 1 septembrie, în cadrul emisiunii „Suplimentul de cultură“ de la Radio Iași. „Evenimentul Zilei“ a publicat în ziua dezbaterii de la sediul USR – pe 30 august – un amplu grupaj despre legăturile scriitorilor cu Securitatea. Doina Jela, Nicolae Manolescu și Ion Bogdan Letter au vorbit cu Florentina Ciuverca despre „colaboraționismul“ autorilor. Puteți asculta rubrica „Articolul săptămînii“ pe site-ul „Suplimentului de cultură“.

Radu Pavel GHEO

ROMÂNII E DEȘTEPTI

Noua Dreaptă veche

În iunie 2006, cu ocazia controversatei Gay Parade din București, a avut loc și o contramanifestație la care a ieșit în evidență o organizație pe nume Noua Dreaptă. La cît scandal s-a făcut în presă, membrii Noii Drepte mi-au stîrnit curiozitatea mai abiter decît homosexualii, mai ales fiindcă semănau al naibii de tare cu legionarii români din perioada interbelică. Așa că am vizitat site-ul lor de Internet, care e, desigur, foarte verde, și m-am lămurit. Tot aia sînt. Acum cu pălăria pe nume Noua Dreaptă, dar la fel de îndrîjiți și de incoerenți.

Orientarea doctrinară? „Noua Dreaptă întruchiează o *dreaptă națională, socială și creștină* (subl. în text), situată pe o filiație neîntreruptă care începe cu Mihai Eminescu și continuă cu Nae Ionescu, Corneliu [Zelea] Codreanu, Ion Moța, Vasile Marin, Alecu Cantacuzino, Mircea Eliade, Constantin Noica, Emil Cioran.“ Clar. Pagina web unde se poate citi doctrina Noii Drepte conține exclusiv referiri la Mișcarea Legionară și la legionarism, cu fragmente prelunghi extrase din *Biblie*, din *Cărticica șefului de cuib* și din *Despre legionari* – textul lui Corneliu Zelea Codreanu. Cuvîntul „legionar“ apare de vreo 70 de ori. Termenul „Noua Dreaptă“ niciodată.

Așadar, iar legionarii. Acum vreo zece-cincisprezece ani a existat o țacâneală pe nume „Mișcarea pentru România“, acum apare Noua Dreaptă. Probabil că tipilor li se pare *cool*. Mie mi se pare plictisitor. Cît de lipsit de imaginație trebuie să fii ca să folosești și în 2006 aceeași retorică jalnică din 1930, cu aceleași citate, aceleași exaltări naționaliste, aceleași cămășuici verzi și aceleași răbufniri anti? Anti-manele, anti-homosexuali, anti-Valentine's Day, anti-NATO, anti-țigani... anti-patic, zău așa! Se poate merge și mai departe în penibil? Se pare că da.

Unul din liderii Noii Drepte este timișoreanul Goran Mrakici, care, după cum o arată și numele, este etnic sîrb. Dar nici aici nu-i nimic nou. La urma urmei, mișcarea legionară se întemeiază pe figura tutelară a lui Corneliu Zelea Codreanu, pe numele lui real Corneliu Zelinski, un naționalist român fără nici un strop de sînge românesc. Fenomenul de asumare exacerbată a unei identități străine apare frecvent la alojeni minoritari dornici de recunoaștere și integrare. De aceea printre membrii marcanți ai interbelicei Legiuni a Arhanghelului Mihail găsim, pe lîngă liderul charismatic (dar deloc român) Zelinski, foarte mulți aromâni.

Vedeți, absurdul situației constă în faptul că nu trebuie să ai neapărat „sînge românesc“ (sintagmă stupidă și fără acoperire) ca să fii cetățean român și *bun* român. Dar orice om normal se face de rîsul curcilor dacă adoptă retorica purității etnice în felul în care o făceau legionarii cînd el e în realitate cu musca alogenă pe căciulă.

Dacă va fi fiind cineva interesat să descopere cam la ce nivel se discută problemele ce-i ard pe noii dreptaci (manelele, homosexualii, țiganii etc.), iată un citat relevant: „Explozia demografică necontrolată a etniei țiganilor poate avea în timp consecințe catastrofale. Dacă nu se va trece la aplicarea unei *politici de reducere a creșterii lor demografice* (subl. m.), din minoritate «nolocuitoare» țiganii vor deveni în curînd minoritate «înlocuitoare».“ (din revista „Noua Dreaptă“, nr. 3/ 2001)

Ieșind din paranoia verde și revenind la realitate, prefer să preiau și un citat dintr-un act oficial, *Ordonanța de urgență nr. 31/ 2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob...* „Art. 3 (1): Constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.“

Bine, pentru retorica teribilistă și stereotipă a Noii Drepte mi se pare cam mult, deși e bine ca encefalopatiile naționalist-spongiforme să fie înăbușite din fașă. Pe de altă parte, fervoarea naționalist-ortodoxistă a mișcării se poate dovedi și distractivă, mai ales cînd se încâlcește în militantisme. Campaniile Anti-Valentine's Day și Pro-Dragobete sînt un exemplu bun și merită un comentariu mai prelung. Săptămîna viitoare.

ROMÂNIA LA RAPORT

cu Andreea PORA

Un dialog în FM
în care
întrebările nu rămîn
fără răspuns

ORA 17:00
de Luni pînă Vineri

mesaje la: romanialaraport@infomix.ro

RoBloggers Survey revine

Carmen Holotescu (<http://www.timsoft.ro/weblog/>) și Cristian Manafu (<http://manafu.blogspot.com/>), de bună voie și nesiliți de nimeni, au pus mână de la mână și au lucrat o lună pentru a realiza un chestionar prin care să răspundă mai multor întrebări legate de români și blogurile lor. Rezultatul poate fi consultat aici: http://www.timsoft.ro/ejournal/analiza_ro_blogosfera2006.html. Nu e de competența mea să remarc părțile bune sau rele ale așa-zintutei „blogosfere românești” și nici să iau la puricat rezultatele chestionarului. Însă în prezent e singurul pe care îl avem, e real, e pe bune și prin consultarea lui putem trage niște concluzii mai mult sau mai puțin foloșitoare, în funcție de domeniul de interes al fiecăruia.

Pe scurt:

- 272 de bloggeri români au răspuns la chestionar
- peste 51% dintre aceștia au vîrsta cuprinsă între 18 și 25 de ani
- peste 74% dintre respondenți sînt bărbați
- o medie de 55% au studii superioare, iar majoritatea (25,37%) activează în IT și Telecomunicații
- orașul cu cei mai numeroși bloggeri care au și răspuns la chestionar este Bucureștiul, cu 151 de persoane (55,51%)
- mediile de informare preferate de aceștia sînt în proporție de 75,73% alte blog-uri și de 79,77% site-urile de știri
- cam toți au acces la Internet acasă (94,45%).

Multe alte detalii, grafice și rezultate le puteți consulta, precum am zis, aici: http://www.timsoft.ro/ejournal/analiza_ro_blogosfera2006.html.

Ce se întîmplă însă?

Carmen Holotescu și Cristian Manafu au realizat un chestionar care este numai bun de folosit drept material pentru o „sinteză” prin ziare pe domeniul ITC, ceea ce s-a și întîmplat în ediția din data de 5 septembrie a „Cotidianului”. Sub titlul „Viața la blog e tot mai prosperă”, Cosmin Propan pune de o analiză proprie, inspirată evident de chestionarul celor doi sus-menționați, fără să citeze sursele sau să recunoască meritele celor în drept, dînd doar următoarea frază: „Peste jumătate dintre bloggerii români au vîrste cuprinse între 18 și 25 de ani, iar o cincime sînt încadrați în grupul 26-30 de ani, sînt primele concluzii ale unei analize întreprinse de RoBloggers între 29 iulie și 15 august...”. Restul e un bine-cunoscut copy & paste al rezultatelor sondajului. Simplu, nu-i așa? Mai interesant, Cosmin Propan realizează la sfîrșitul analizei sale un top autohton al blog-urilor după cum urmează:

1. <http://pagini.com> (jurnalism)
2. <http://www.subiectiv.ro> (personal)
3. <http://www.articole.com> (drept)
4. <http://www.fotomagazin.ro/weblog/> (foto)
5. <http://www.andressa.ro/> (personal)

Criteriile după care s-a ajuns la acest top sînt, evident, subiective și mai interesant e faptul că pe locul cinci e plasat: <http://www.andressa.ro/>, blog care, din păcate, a fost suspendat de către autoare, motivele fiind comentariile malițioase primite pe blog din partea altor „frați de suferință”.

Menționez că în momentul scrierii acestor rînduri alți patru bloggeri au semnalat semi-furtul: e vorba despre Carmen Holotescu, bineînțeles (<http://www.timsoft.ro/weblog/>), Zoso (<http://www.zoso.ro/>), Dragoș Hedelean (<http://www.dragosdehelean.ro/>) și Elena Coman (<http://elenacomana.wordpress.com/>).

Și acum lucruri serioase

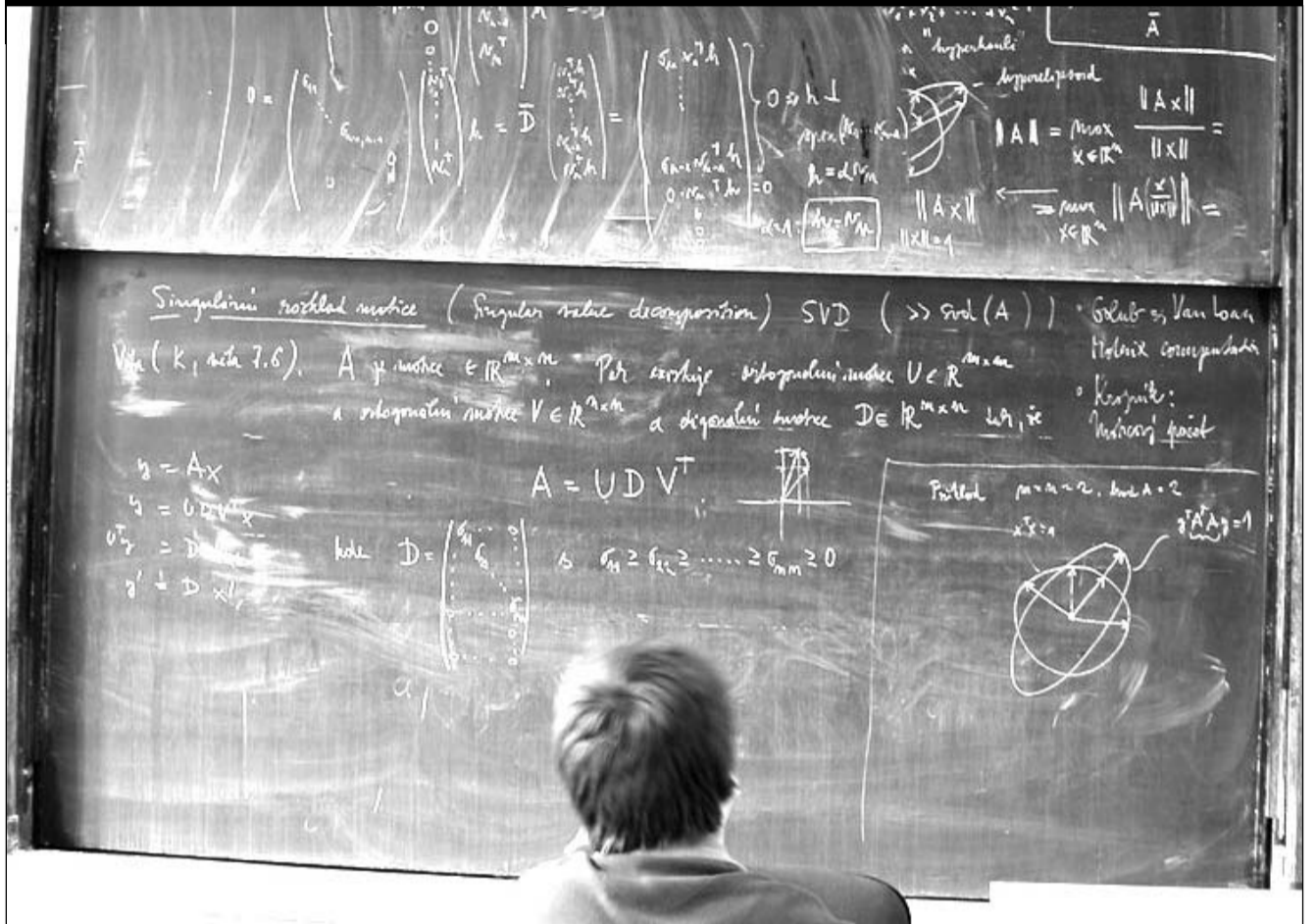
Eduard Koller este un român la Microsoft (după cum singur mărturisește pe <http://www.eduard.ro/>). A lucrat la mai multe sisteme de operare ale acestora, iar I.T. Morar a scris și o relatare despre o excursie a sa prin valea siliconului în numărul 8 (6 mai 2003) al defunctei, din păcate, reviste „Deci”. Citiți pe: <http://www.eduard.ro/Press/Catavencu.jpg>. Nu asta e important acum, ci faptul că Eduard așteaptă un *asterisc (asamblat în SUA din componente aduse din România și Germania). Pe scurt, Eduard va deveni tătic, fapt pentru care îl felicităm. Iar *asterisc (nenăscut încă) reușește să aibă propriul blog: <http://star.koller.ro/>

Citez:

„Ma voi naste pe 26 martie 2007

Este data cea mai exacta pe care o avem si coincide cu cea ce stia si mama. Aproximativ, bineinteles, fiindca atunci cand va veni timpul voi avea grija sa le fac diverse surprize parintilor mei - din cate am auzit, se spune ca primul bebe poate oferi multe surprize :-). Asadar astazi am mers iarasi la doctor ca sa ma masoare: sînt un bebe lung de 3 centimetri si pulsul meu este 176. Deja tata spune ca seman cu el, fiindca el are un puls mare. Doctorul s-a uitat prin ecran la mine, apoi s-a uitat la tata si a zis - Da, parca seamana cu tine! - in sa eu ma intreb care or fi fost motivele doctorului sa spuna asa ceva?! Sa revenim la puls: doctorita de astazi a spus ca vrea sa vada un puls mai mare de 100, dar daca este mai mare decat 150 este excelent. Uff sunt atat de emotionat”. (Victor Jalbă)

Misterele matematicii²

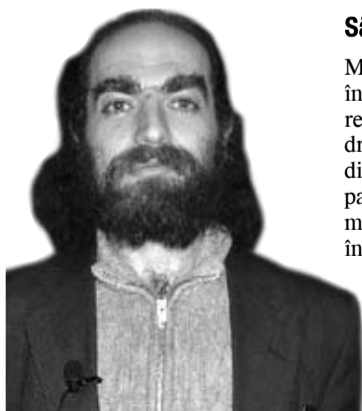

Casiana IONIȚĂ

LAMERICA

Abia terminasem de scris textul de acum două săptămîni despre noua imagine *cool* a matematicianului, propusă de serialul TV *Numb3rs*, cînd stereotipul matematicianului-geniu a reapărut în ziare. Charlie Eppes, cel ce ajută FBI-ul să rezolve crime, a rămas în lumea televiziunii. Iar Grigori Perelman, rusul care a demonstrat conjectura Poincaré și a refuzat premiul Fields, a devenit treptat o vedetă media, înconjurat de aura savantului excentric.

Povestea lui Perelman pare perfectă pentru un film hollywoodian care ar continua să exploateze clișeele din *O minte scilpitoare* și *Good Will Hunting*.

S-a născut la Sankt Petersburg, a fost olimpic internațional în liceu și, după un doctorat în Rusia, a predat la universități din Statele Unite. Pînă aici, ar putea fi vorba doar despre o clasică poveste de succes. Dar întors la Sankt Petersburg în 1996, Perelman s-a mutat cu mama sa și, retras din lumea matematică, a lucrat singur la conjectura Poincaré. În 2002 și-a publicat online demonstrația fără a o trimite la o revistă de specialitate pentru verificare și publicare, cum se obișnuiește. Cum conjectura (pe care Wikipedia o explică mult mai bine decît aș putea încerca eu) se numără printre cele șapte „probleme ale mileniului” pentru care Clay Institute oferă cîte un milion de dolari, rezultatul lui Perelman este crucial. Însă, pentru a primi premiul soluția, trebuie verificată și publicată într-un jurnal matematic, ceea ce i-a fost indiferent lui Perelman. La inițiativa Institutului, a fost analizat fiecare amănunt, s-au detaliat părțile pe care Perelman doar le schițase și s-a concluzionat că demonstrația lui este corectă.

Să fie Hollywood...

Matematicianul s-a transformat în star puțin înainte de decernarea premiilor Fields, cunoscute drept „Nobelul matematicii”, cu diferența că se oferă o dată la patru ani pentru maximum patru matematicieni în vîrstă de pînă în 40 de ani. Ziarele l-au descris drept noul geniu al matematicii și l-au alăturat ungurului Paul Erdos, „matematicianul călător”, și lui Alexander Grothendick, foarte angajat politic, care nu a acceptat

cîteva distincții și a dispărut fără urmă din lumea matematică în 1991. Perelman a refuzat premiul Fields care a fost acordat și altor trei matematicieni și nu s-a prezentat la ceremonia de la Madrid. Ziarele au văzut refuzul drept un nou semn al genialității matematicianului care, în stil de-a dreptul eminescian, nu este interesat de convențiile sociale.

Un articol din „New Yorker” explică mai pe larg motivele lui Perelman, după ce reporterii au reușit să îl contacteze (ceea ce a presupus o excursie la Sankt Petersburg direct la ușa lui, după ce Perelman nu a răspuns nici la emailuri nici la scrisori). Perelman își pune retragerea din domeniul matematicii pe seama „eticii prea permissive a disciplinilor”. În urma disputelor asupra autorității rezolvării unei probleme avute cu un colaborator cu mai mulți ani în urmă, Perelman s-a hotărît să evite asemenea incidente, izolîndu-se. Chiar dacă nu s-a implicat în verificarea demonstrației sale, au apărut semne de întrebare legate de cine trebuie să fie creditat pentru rezolvare. Articolul din „New Yorker” urmărește tocmai încercarea unui matematician de origine chineză, Shing-Tung Yau, să impună contribuția a încă trei matematicieni la demonstrația propusă de Perelman (dintre care unul, Richard Hamilton, a lucrat mult la aceeași problemă, și Perelman nu a ezitat să se declare discipolul său; în schimb, alți doi nu au făcut decît să detalieze demonstrația lui Perelman). De aici intrăm însă într-o lume a atribuirilor poate chiar mai complicată decît topologia lui

Poincaré. Suficient de spus că Yau ar fi un personaj negativ perfect pentru ipoteticul nostru film hollywoodian.

...sau film independent

Aceeași poveste are însă și potențial de film independent. Nu e nevoie decît de Perelman drept personajul care locuiește cu mama în Sankt Petersburg, merge des la operă și îi place să ducă reporterii în plimbări lungi prin oraș, de doza de absurd care se găsește în mass media și blogurile rusești, și de scene filmate neconvențional, exploataînd conexiunea cu topologia. Absurdul vine din felul în care este prezentat drept un geniu în mass media și blogosfera rusească, fiind comparat cu Pușkin sau cu personaje din Dostoievski, în timp ce pozele lui sînt prelucrate în Photoshop. Totul a pornit, povestește Evgheny Morozov în „International Herald Tribune”, de la un canal de televiziune rusească, care i-a aranjat un pic hainele lui Perelman într-o poză pentru a-l face să arate mai bine. De aici, blogerii s-au întrecut în noi imagini pentru geniu național.

Perelman devine treptat un fel de păpușă rusească a imaginilor matematicienilor. De la savantul ideal căruia nu îi pasă de nimic altceva, la tociarul care învinge managerii (cum îl descrie Morozov), la cel ce refuză valorile occidentale și se întoarce la cele rusești, pînă la un Salinger al matematicii, care se retrage și lasă faptele să vorbească de la sine, dar care, încercînd să nu ajungă o vedetă media, exact asta devine.

Florin LĂZĂRESCU (flazarescu@gmail.com)

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Alex SAVITESCU

LA LOC teleCOMANDA

CFR – civilizație și cultură

Țin minte clar când am călătorit prima dată cu Săgeata albastră, pentru că așa merge lumea – prima experiență, de orice fel, îți rămâne întipărită pe creier. La cîtă propagandă i se făcuse, m-am bucurat în sinea mea și mi-am spus: „Da, domnule, intrăm și noi, cu CFR-ul, în lumea civilizată“. Mă așteptam să mă urc într-un soi de fulger care să mă ducă lin pînă la București, dacă nu într-o clipită, măcar cu jumătate de oră mai repede decît face un accelerat.

Aiurea! Am făcut nouă ore în loc de cele șase cu care eram obișnuit. Era pe vremea necazului de la Mărăcineni. „Să știi că-i de la pod!“, mi-am zis și mi-am propus să mă bucur de confortul interior al Săgeții. Într-adevăr, acesta s-a dovedit a fi decent. Puțină lume, curățenie, muzică. Controlorul murea de plictiseală. Probabil că și de aceea, din plăcerea conversației, când a venit să-mi compozeteze biletul, m-a întrebat dacă nu pot să i-l dau lui, suvenir, la coborîre. N-am putut, că mergeam pe banii firmei și trebuia să-l decon-

tez. Drept care s-a supărat pe mine și mi-a spus să duc ziarele la loc după ce le citesc, să nu le las aiurea pe scaunul meu, că le mai trebuie și la alții. Iar n-am putut, pentru că erau ale mele. M-am dus să-mi cumpăr o cafea de la dozator. Am băgat banii în mașină, s-a auzit un hișciit și o minuță de fier, goală, a apărut în dreptul unei țevi. Din țevă s-a scurs, prin minuța goală, cafeaua. Apoi zahărul. Apoi s-a deschis o fereastră și minuța s-a îndreptat către mine. Evident, goală. N-am de lucru și îl întreb pe controlor ce se întîmplă. „Păi, nu mai sînt pahare, nu vezi!“ Cum să văd, dacă nu scria nicăieri, iar înainte de a pune banii în dozator, minuța era ascunsă în nu știu ce ungher. „Nu-ți convine – a adăugat controlorul, supărat că l-am trezit din moțăială –, mergi cu avionul!“ M-am consolată, aprinzîndu-mi o țigară.

A doua oară cînd am mers cu Săgeata, dinspre București spre Iași, era super-aglomerație. Tot de la pod. În ultima clipă, au mai urcat vreo douăzeci de cetățeni (nu le spun etnia, că iar se găsește cineva care să mă facă rasist), mari și mici, care, după ce au făcut o chetă, au „dat dreptul“ controlorului și s-au așezat pe jos. Nici n-aveai pe unde să te duci la baie. La baie oricum n-aveai ce căuta, pentru că unul dintre ăia mici sosiți în ultima clipă intrase și-și făcuse nevoile pe jos. Cineva a avut tupeul să se

plîngă controlorului care a rezolvat situația pe loc: „Nu-ți convine, ia-ți mașină!“ Aș fi vrut să-mi aprind o țigară, de nervi, dar am aflat că, între timp, s-a interzis fumatul în Săgeată.

De-atunci am mai mers de cîteva ori cu Săgeata. Podul s-a reparat, dar nu s-a mai revenit niciodată la cele șase ore pe care le făcea trenul înainte pînă la București. Cu noroc, faci ore șapte și ceva pe o distanță care, în Occidentul atît de des invocat, e parcursă în cel mult două-trei ore. Ultima oară, cînd l-am întrebat pe controlor dacă prind o le-gătură pe care o aveam la 25 de minute față de ora anunțată a sosirii, acesta a pufnit în rîs: „Sigur n-o prinzi!“ Și asta se întîmplă în cel mai civilizată tren din România. Nu-i nevoie să vă povestesc eu cam cum se merge cu trenul într-un personal de la noi.

De la 1 septembrie, CFR-ul a hotărît să intre cu toată viteza în Europa. Și a găsit că prima măsură urgentă care se impune este „țigariada“. Amenziile piperate pentru fumători ne vor face mai europeni, mai civilizați. Cultura manelelor din tren, bețivii care urlă nonstop și vomită pe hol, controlorii care iau mită, „Săgețile“ care merg cu 20 la oră, întîrzierile nedefinite, gările-speluncă etc. – pot să aștepte. Stîngeți țigările și așezați-vă la locurile dvs. CFR ne bagă în Europa.

Miliția poporului

Niciodată nu mi-a fost drag Silviu Brucan, la fel cum nu îmi poate fi aproape de inimă nici un fost nomenclaturist. Iar asta, în pofda faptului c-am auzit o droaie de păreri care începeau cu „da, dar e un moșuleț simpatic, dom'le!“. Fostul lider comunist a rămas însă în istorie cu vorba sa celebră, despre capacitatea de înțelegere și încredere a românilor în valorile democratice. Și, pe zi ce trece, spusele sale din '90 capătă tot mai mult contur, deși ar trebui să devină, de la un an la altul, tot mai străvezii și goale de sens. Românul e, poate, printre pușinii cetățeni ai planetei care își trîntește pe masă o mie de argumente pentru ca să-și justifice neîncrederea în instituțiile statului. Românul înjură sistemul, același sistem pe care-l plătește din propriul buzunar, uitînd că are posibilitatea de a-l controla, măcar într-o mică măsură, și a-i da peste bot din patru în patru ani. Iar ceea ce se petrece mai nou pe canalele media îmi întărește spusele, pentru că românul mai are și capacitatea uluitoare de a-și dezvolta o dublă personalitate și un dublu discurs: pe de o parte, trage instituțiilor care-l reprezintă scuipați printre dinți, și, pe de alta, se substituie acestora. Asta se cheamă, simplu, anarhie.

În ultima săptămînă, am asistat perplex cum unele emisiuni de știri și cîteva talk-show-uri s-au transformat în „tribunalul poporului“. Cînd a explodat, joi seara, celebrul caz de corupție la nivel înalt de la Iași a fost acoperit așa cum trebuie de absolut toate televiziunile: transmisii în miez de noapte, declarații ale celor implicați, informații updatate din oră-n oră. Ce au făcut însă a doua zi unele posturi locale și naționale? Au difuzat, nonșalant, vox-pop-uri în coada „mega-știrii“ despre arestarea prefectului Radu Prisăcaru. Diverși cetățeni erau luați la întrebări despre „ce a făcut un înalt funcționar public“, cum am auzit la știrile de seară de la o televiziune locală. „Boborul!“ își dădea cu părerea despre toată povestea, îi condamna pe cei arestați. Am auzit emise opinii și sentințe la ora la care cei patru reținuți nici măcar nu fuseseră arestați pentru 29 de zile. Cele văzute mi-au amintit (știu că exagerez, dar nici departe de adevăr nu stă treaba) de execuțiile publice din Afganistanul controlat de talibani. Deși nici o instanță nu se pronunțase asupra vinovăției celor implicați, unele canale TV adoptaseră deja discursul de după aflarea sentinței. Nu vreau să cred că mă situez de partea acuzaților, pur și simplu nu cred că într-un stat democratic trebuie să se afle loc pentru asemenea așa-zise demersuri jurnalistice, aflate la granița eticii și deontologiei.

Scandalul de la Iași nu este singular în țărișoara noastră mică și vioaie. E doar o mostră din mentalul colectiv, care aruncă mai întîi cu pietre și abia apoi se gîndește dacă a procedat cum trebuie. Un exemplu similar este cel pe care l-am întîlnit într-una dintre emisiunile lui Robert Turcescu de la Realitatea, în care invitată era Lavinia Șandru. Distinsa domnișoară vorbea, evident, despre dosariada foștilor colaboratori ai Securității. La un moment dat, întrebată de moderator cine ar trebui să se ocupe de sentințele date de CNSAS (pentru că deputatul blamase pînă atunci activitatea Colegiului), Lavinia Șandru a slobozit suav următoarea frază, pe care o redau din memorie: „Noi, domnule, noi, eu, dumneavoastră, presal!“ Am rămas prostit auzind vorbele astea din gura unui personaj care îmi e mie mai apropiat ca vîrstă decît celor crescuți și formați într-un sistem opresiv. Și a cărui atitudine îmi explică, încă o dată, de ce a fost posibilă la noi o atrocitate ca Experimentul Pitești.

Bobo și Bobi

VOI N-AȚI ÎNTREBAT, fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

Notă informativă

Privind activitatea și acțiunile efectuate de Panțiru Toadere, vecinul meu de dedesubt, în data de azi. Raportează subsemnatul sub numele de cod Cocobaderel.

Deci: ora șapte treizeci – P.T. se scoală din pat, scărpinîndu-se în (mă scuzați) cur, cu o apăsare care mă face să-l suspectez că își deasă în popou niște manifeste anticomuniste. Propun o descindere imediată, trăiți!

Șapte patruzeci – P.T. iese din baie, unde a făcut pipi, a scuipat în chiuveță și s-a bărbierit. Posibil ca bărbieritul să fie o atitudine psihică de negare, de ascundere a unor gînduri antisocialiste, de disociere cu idealurile noastre. Nu tolerez.

SALAM!! Permiteți să raportează, este opt fără cinci și P.T. mănîncă salam, deci îl doare în salam (mă iertați) de tot ce se întîmplă. Vă spun eu, ăsta trebuie închis și torturat imediat, împreună cu căteava capitalistă de la mezelărie. Propun să fie angajată soția mea în locul ei.

Ora opt – subiectul părăsește locuința și intru după el în lift. Mă salută și întoarce privirea spre ușă. Eu îi fac repede o introspecție cu ochiul drept și îmi dau seama că el ascunde ceva,

privirea lui de strungar bețiv pare că exprimă dispreț față de tezele marxiste. Voi reveni.

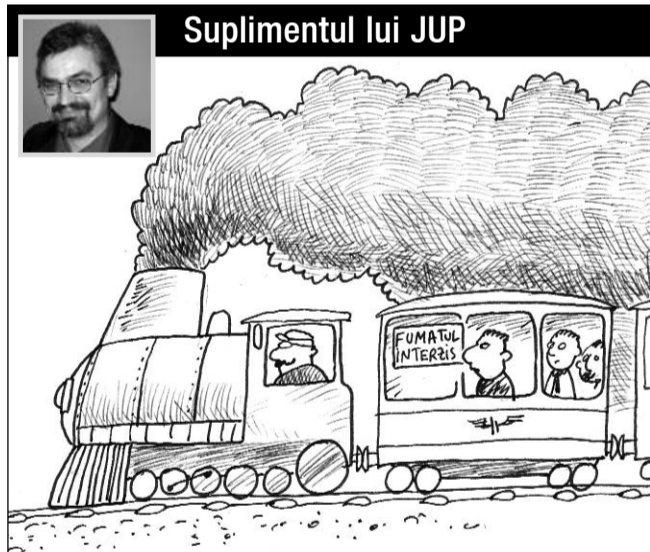
Ora zece – P.T. sare gardul unității și plasează unui țigan treizeci de rulmenți, pe care ia 25 de lei (nu le-am văzut seria, scuzați!). După care se duce la Bar de Zi Feroviarul și cumpără două jumăți de Ochii lui Dobrin, pe care și le bagă sub geacă. Raportez, a zis vînzătoarei „mulțumesc“, iar ea „cu plăcere“, expresii conspirative care ar putea însemna, mă iertați, „muie PCR“ și „subscriu“. E de datoria mea să vă informez obiectiv și asta fac.

Ora doisprezece – tot atelierul mecanic e beat, să trăiți! P.T. și-a prins un deget la strung și toți colegii rid. Faza este comică, iar cu permisiunea dvs. o să rid și eu puțin. Ha ha. Un echipaj al ambulanței (raportez, erau de fapt de-ai noștri) a venit și i-a pus în loc un deget de plastic (microfon tip 0004173), ca să poată relua producția patriei.

PS: dom. colonel, dacă cumva se impune treaba, fiți bun și aruncați aceste nevinovate notițe, care nu fac rău nimănui, că nu aș vrea să dau prea multe explicații.

Bobi

Suplimentul lui JUP

Radio România Cultural

Când vine vorba de cultură, o discuție care începe într-un fel se poate termina cu totul altfel

Ema Stere, Attila Vizauer și invitații lor celebri aduc vorba de cultură într-o întîlnire, posibil polemică

În fiecare zi de luni pînă vineri de la ora 12.00

Vorba de Cultură

vă propune mari teme mari preocupări mari obsesii ale zilelor noastre

fm

Brasov 105 | Bucuresti 101,3 | Craiova 101,1 | Cluj 101 | Iasi 103,1 | Timisoara 100,7

Salutări din Petrila de la Ion D. Sîrbu

de ION BARBU

hobbitul@yahoo.com: Emil BRUMARU
 absurdica@yahoo.com: Ada MILEA

HOBBITUL & ABSURDICA

absurdica (11:26:33): hobbitul (11:26:42): Iar shergi... tu eshti sadica...
 hobbitul (11:26:57): Ce, ba, ce rinjeshti la mine?
 absurdica (11:27:04): da, sterg si scriu si sterg si scriu
 hobbitul (11:27:24): Da scrie mai mare, ca de abia vad...
 hobbitul (11:27:54): **da scrie mai mare!**
 absurdica (11:28:01): Pot sa va-ntreb ceva?
 hobbitul (11:28:14): **Da**
 absurdica (11:29:02): Vine unu' din lashi in Bucuresti, da' dup-aia se-ntoarce-n lashi
 absurdica (11:29:38): **pot sa va trimit ceva misto prin el?**
 hobbitul (11:29:47): **Ce**
 hobbitul (11:30:05): **Ce**
 absurdica (11:30:07): **sa v-aduca ceva misto de la mine**
 absurdica (11:30:13): **secret**
 hobbitul (11:30:13): **Ce, ba?**
 absurdica (11:30:21): **nu pisicu'**
 hobbitul (11:30:26): **Ba, sa nu ma trezesc cu SS!!!**
 absurdica (11:30:30): **nunu**
 hobbitul (11:30:37): **Daaaaa.....vreau.....**
 absurdica (11:30:40): **ok**
 hobbitul (11:31:00): **Da cind vine inapoi....**
 absurdica (11:31:21): **dupa revelion**
 hobbitul (11:31:29): **Sa-i dai nuarul de mob shi de fix...**
 absurdica (11:31:39): **la-nceputu' lu' ianuarie**
 hobbitul (11:31:41): **numarul**
 hobbitul (11:32:09): **da, sa ma sune...shi sa repete pina ma gaseshte...**
 absurdica (11:32:39): **ii spun, numa' sa-l prind**
 hobbitul (11:33:15): **pai prinde-l...**
 absurdica (11:34:11): **Altzi colindatori infricoshatori!!!!**
 hobbitul (11:34:49): **Tu nu priemeshti pe nici unul?**
 absurdica (11:35:14): Ba da, pe aia care nu-s inspaimintatori
 hobbitul (11:35:33): Da de unde shtii ca sint inspaimintatori?
 absurdica (11:36:12): Aud ca vorbesc cu „pula” si urla si njura
 hobbitul (11:36:33): Vai..... vb cu pula? cum reushesc?
 absurdica (11:37:07): nu cu pula. vorbesc cu „pula”
 hobbitul (11:37:51): bine... m-ai facut sa rid de unul singur... in hohote...
 absurdica (11:38:06): **Ce? Ias ca e bine ca rid...**
 absurdica (11:38:32): da
 hobbitul (11:38:46): ia vezi cu ce mai vb aia!
 absurdica (11:38:51): io suflam ushurata c-am facut si io ceva... dragutz
 hobbitul (11:39:26): Pai e dragutz... mai ride sufletul in mine...

Sfîrșitul poveștii

■ Cine, dintre noi, merită viața veșnică? ■

Nu știu dacă este normal să încep așa o cronică literară, însă trebuie să spun că, după ce am terminat *Posibilitatea unei insule*, n-am

mai fost om cîteva zile. Este, cred, cea mai zguduitoare carte pe care am citit-o în ultimii ani... Nu mă așteptam la reacția

penibil. Credeam că dacă Houellebecq va continua să exploateze deja prea cunoscutele sale teme din *Extinderea domeniului luptei*, *Platforma* și *Particulele elementare*, va reuși să plictisească pe toată lumea.

asta, fiind pregătit pentru un eșec

Bogdan-Alexandru Stănescu

De fapt, așa cum scria o tipă pe un anumit forum, eram și eu pregătit să număr feleștile și masturbările din noul roman al lui Monsieur H., convins că alt efort nu mai merită. Dar, iată, cel puțin în ceea ce mă privește, că scriitorul francez exilat în Irlanda a reușit să meargă pe aceeași linie, să forțeze absolut toate limitele și să ridice un templu excesului, în cel mai pur mod sadian. În cartea asta a extins într-adevăr domeniul luptei într-o zonă în care nu-l poți urma fără să înnebunești.

Particulele elementare la puterea 7

Dacă în *Particule...* gândirea lui Houellebecq se dezvoltă dihotomic, amfibologia Michel (asexualul, rațiunea eminamente pesimistă și lucidă) – Bruno (suprasexualul, sentimentalul, lașul, în fine, mult-prea-umanul) mergînd în paralel pînă la întâlnirea în infinitul apocalipsei post-uma-

ne, în *Posibilitatea unei insule* găsim acest mecanism întrupat într-un comediant, într-un măscărici filosof. Bufonul, simbol al melancoliei, al gândirii și sensibilității manieriste (căci ce altceva este Curteanu, posesor al *maniera*, ascuțimea și stilul concettist, dar și al profunde tristeți cauzate de atrabilă?), este aici purtătorul de cuvînt al trecutului și viitorului în același timp. Al prezentului, pentru că Houellebecq duce la paroxism critica sa socială, critica la adresa omului modern, plîngerea sa pusă la picioarele bătrîneții, țipătul său împotriva consumismului, al liberalismului anilor '50-'60, al cultului tinereții etc. Al viitorului, pentru că memoriile sale sînt citite de „izotopii” viitorului (dacă naratorul memoriilor este Daniel 1, ele vor fi citite – într-o învățare și preluare a memoriei – de către izotopii post-umani Daniel 20, 21 etc.). Astfel, lanțul nu se rupe, iar nemurirea se află la picioarele noastre, o nemurire fadă, asexuală, lipsită de poftă, pasiuni, cam de tot ce ne ghidează în viață și ne poate distruge (cum o și face, de altfel, în majoritatea cazurilor).

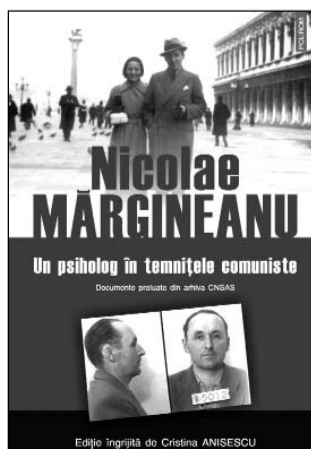
Romanul ar putea fi citit fie așa, contrapunctic, fie ca o în-lănțuire de eseuri într-o poveste-cadru. Povestea lui Daniel umanul nu este mult diferită de cea

Michel Houellebecq, *Posibilitatea unei insule*

traducere din limba franceză și note de Emanoil Marcu, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 2006

SEMNAL

Profesorul Nicolae Mărgineanu a fost unul dintre reprezentanții importanți ai școlii românești de psihologie în perioada interbelică și de după război, în pofida celor 16 ani de detenție comunistă. Sînt prezentate activitatea sa în cadrul asociațiilor Amicii Americii și Româno-Americană din Ardeal în perioada 1945-1947, declarații și interogatorii semnate de el în timpul anchetelor din beciurile Siguranței, ulterior ale Securității, și procesul Marii Finanțe (27 octombrie-2 noiembrie 1948), în urma căruia a fost condamnat la 25 de ani de muncă silnică. De asemenea, volumul cuprinde o biografie a fratelui său, Petru, ucis de Securitate, mărturii și documente din arhiva CNSAS privind consecințele condamnării politice și metodele represive utilizate de Securitate asupra soției și copiilor lui Nicolae Mărgineanu. Sînt documente cutremurătoare, menite să completeze informațiile despre modul cum un regim cu porniri criminale a acționat împotriva acelor intelectuali care au refuzat să colaboreze cu reprezentanții săi.

Din cuprins: Nicolae Mărgineanu, un model de performanță profesională și umană • Nicolae Mărgineanu și psihologia suferinței în temnițele comuniste. Textele detenției • Din documentele rezistenței anticomuniste. Petru și Eugen Mărgineanu • Al doilea cerc al suferinței. Familia profesorului Mărgineanu: metamorfozele supraviețuirii • Documente-facsimil și fotografii

Nicolae Mărgineanu. Un psiholog în temnițele comuniste. Documente preluate din arhiva CNSAS, ediție îngrijită de Cristina Anisescu, prefață de Adrian Neculau, colecția „Document”, Editura Polirom, 488 de pagini, 32.95 RON

a lui Bruno, din *Particule...*: dacă acolo, însă, șansa finală (a dragostei) e înlăturată de intervenția unui accident (cam ca în *Platforma*, numai că aici este vorba despre un cancer), în *Possibilitatea unei insule* Houellebecq devine de-a dreptul sadic în ceea ce privește analiza bătrîneții și a sentimentului iubirii: iubirea între două animale umane nu este posibilă în absența atracției sexuale: atracție care, inevitabil, dispare. Cum, în cazul unei iubiri adevărate? Prin îmbătrînirea femeii. Cinic, nu-i așa? Sau adevărat?

Am de adăugat aici un lucru puțin ciudat pentru părerea generală în legătură cu Houellebecq: nu cunosc scriitor mai dedicat femeii. Nu cunosc scriitor care să adore femeia, în toate aspectele ei. Luați fiecare personaj masculin din romanele lui Mr. H.: dacă apare, în goana inexorabilă spre declin, moarte, sinucidere, a personajelor sale masculine, vreun moment senin, vreo pată de culoare, atunci acestea se datorează iubirii. În *Particule...*, atât Bruno, cât și Michel cel lipsit de sentimente sau dorință trec pe lângă fericire datorită unor femei capabile de dăruire totală. În *Possibilitatea...*, tema reapare, dublată, dacă nu triplată, însă boala nu mai intervine ca un anti-*Deus ex machina*: H. a devenit super-cinic. Lipsa dorinței în contact cu îmbătrînirea unuia dintre parteneri exclude „eternitatea” fericirii. Lucru ce nu exclude fericirea de scurtă durată, singura accesibilă omului.

Este posibilă insula?

Ei, aici vreau să ajung la altă idee (recunosc că nu am citit foarte multe cronici despre Houellebecq, drept care trompetez aceste idei ca pe mari descoperiri): dacă există un scriitor care să fi parcurs aceeași cale

cu H., acela e Tournier. Personajele lui H. sînt căpăcuni, lumea pîrjolită a lui H. este imensă groapă de gunoi în care un personaj de-al lui Tournier își pierde viața devorat de șobolani. Căpăcunul pedofil al lui Tournier, din *Regele arinilor*, poate fi oricare dintre personajele masculine ale lui Tournier. Drumurile lor se despart abia atunci cînd intervine elementul feminin în poveste: Daniel, Bruno, Michel sînt niște pesimiști lucizi, cu toate astea sînt oameni „roși” de lipsa dragostei. La fel va fi și izotopul Daniel 25, cel care rupe tăcerea și izolarea aseptică ce asigură perpetuarea speciei întru nemurire. Căutarea sa nu este altceva decît goana după comunitatea semenilor răzvrățiți împotriva nemuririi. Căutare ce se

finaliza în izolare totală, însă într-un ținut lunar, în bălți ce-i oferă destule elemente nutritive pentru a o mai duce așa, în bălăceală lunară (și lunatică) încă vreo 60-70 de ani. Iar restul e tăcere... Asta nu vă amintește de Robinsonul lui Tournier, cel căzut în mirajul toxic al bălților de nămol?

„Îmi rămîneau probabil șaizeci de ani de trăit; mai mult de douăzeci de mii de zile, care aveau să fie identice. Voi evita să gîndesc, la fel cum voi evita suferința. Pericolele vieții erau în urma mea, departe; acum intrasem într-un spațiu senin din care doar procesul letal avea să mă scoată.

Mă scîldam îndelung sub lumina soarelui ori a stelelor și nu simțeam nimic altceva decît o

ușoară senzație obscură și nutritivă. Fericirea nu era un orizont posibil. Lumea trădase. Trupul meu îmi aparținea doar pentru un scurt răstimp; nu voi atinge niciodată scopul propus. Viitorul era gol; viitorul era muntele. Visele mele erau populate cu prezențe emotive. Eram, nu mai eram. Viața era reală.”

Da, ca de obicei, concluzia lui Houellebecq este și nu este pesimistă. Mai important e că nu văd (iarăși, Dumnezeu!!!) o continuare a acestui drum. Cred că, de data asta, Mr. H. a dat totul din el. A dat un roman epuizant, deprimant, un roman lucid, o carte care spune mai mult despre lumea în care avem ghinionul să trăim decît orice studiu sociologic.

Doris MIRONESCU

LECTURI ÎNTRERUPT

Nu cu mult timp în urmă, „Jurnalul intim” pe Internet al lui Florin Lăzărescu, început în 2003 ca un gest de frondă față de izolarea arogantă a diaristului generic, a fost declarat în mod oficial blog. Dan Sociu și-a început și el, de cîteva zile, blogul „Urbancolica” la <http://x.ablog.ro/>. Cel mai recent, Lucian Dan Teodorovici s-a mutat online cu o pagină de însemnări dinamoviste (și totuși: Hai, Laminorul!).

Cum se vede, scriitorii se apucă de scris blog, trecînd, cu arme și bagaje, în tabăra „jurnalismului online”, evident, cu un ambîț superior, caracteristic profesiei. În aceste condiții, încep să cred că timpul e copt ca să trecem la preistoria problemei. Și, cum Dostoievski este tatăl nostru, al tuturor, se cade să începem de la el și de la *Jurnalul de scriitor* publicat de acesta între 1873 și 1881 la Petersburg. Din cauza condițiilor meteorologice, jurnalul său n-a putut apărea pe Internet și a trebuit să-și găsească mediul într-un ziar local, pe care prestigiul scriitorului l-a ridicat la o cotă fenomenală, mult peste ceea ce sperase proprietarul, un oarecare prinț Meșcerski.

În săptămînalul „Grajdanin” („Cetățeanul”), Dostoievski și-a publicat, la început

Dostoievski blog

în fiecare număr, apoi într-un supliment editat separat, impresii despre viața rusească. Evenimentele comentate de el sînt cînd uriașe (războiul cu turcii, apariția *Annei Karenina*, o comemorare a lui Pușkin), cînd foarte mărunte (o călătorie cu trenul, o plimbare prin oraș, limbajul obscen al muncitorilor în construcții din Petersburg), dar niciodată nesemnificative. Un proces legat de maltratarea unui copil de către tatăl său devine ocazia pentru analiza sufletului rusesc, a bunei-cuviințe populare, a ideii naționale, în ultimă instanță. Un bal de Crăciun prilejuiește revelații despre caracterul copiilor, neformat încă, dar trădînd deja semnele viciilor viitoare: „Dezinvoltura celor mai mari avea și ceva impertinent. Se înțelege, cei mai dezinvolți și mai veseli erau cei care în viitor vor îngroșa rîndurile mediocrităților lipsite de talent, dar asta-i de-acum o regulă generală: mediocritatea este totdeauna dezinvoltă, atât la copii, cât și la părinți”.

În *Jurnal*, Dostoievski pozează în scriitor balzacian, în creator de realități, în concurent al stării civile: „Îmi place, plimbîndu-mă pe străzi, să mă uit cu atenție la unii trecători absolut necunoscuți, să le studiez chipurile și să încerc să ghicesc cine sînt, cum trăiesc, cu ce se ocupă și ce-i in-

teresează îndeosebi în această clipă”. Pornind de la un simplu gest văzut pe stradă – un băiețel agățîndu-se cu brațul de gîtul unui bărbat –, el își imaginează o istorie întregă: cei doi sînt tată și fiu, mama absentă fiind decedată recent, și anume de oftică. Ei se întorc dintr-o vizită duminicală la o rudă de-a mamei, căsătorită cu un subofțer din mahalaua Viborg. Discuția, își imaginează romancierul, a fost stînjinitoare, cu mari pauze de liniște, cu glume penibile din partea subofițerului și o întrerupere oportună din partea băiețelului, care, intimidat, a vrut la baie. O mică demonstrație de forță, o încordare a mușchilor epici, dovadă că scriitorul stă la pîndă.

La o parte politica „panslavistă”, adesea revoltătoare prin reacționarismul ei, a gazetăriei lui Dostoievski, pentru a sublinia mulțimea faptelor mărunte din acest blog *avant la lettre*. Autorul nu se simte mereu o „conștiință”, chiar dacă adesea face apel la sentimentele naționale. Abia atunci cînd își asumă fascinantele idiosincrazii, apar prozele sale hrînite din materia *Jurnalului*: *Bobul*, *Sfioasa*, *Visul unui om ridicol*. De la statutul de zgură a creativității, jurnalul se transformă, pe nesimțite, în creație. Probabil că acesta e drumul. Oare ce zic scriitorii?

Șerban FOARȚĂ (serfoar@yahoo.com)

TELENOVELA NOVA

Un mire fără căpătîi

(cap. XLI)

Dragi cititori și cititoare, de cînd n-ați mai (re)citit, oare, sau vizionat pe pînză ori pe sticlă, piesa-n care nori funești apasă Danemarca?... Oricum, de n-ați uitat remarca lui Hamlet, cum că ce-a rămas în cuhnie, de la parastas, a fost mîncat, după vreo lună, la nunta dintre maica-i bună și fraticidul unchi al său, curvar destoinic și mîncău, – veți regăsi aceeași scenă, însă pe dos, dar tot obscenă, n-secvența fără mire, naș, mireasă, n-care cei rămași în viață și în libertate, mai tinerei sau în etate, mai singuratici sau perechi, se-nfruptă zdravăn la priveghi cu ce urmau să se înfrupte spre finea nunții întrerupte de nedoritul incident, – nu, însă, fără precedent, căci uite-așa un vraf s-ar strînge de cununii scîldate-n sînge, fără să intre, n-acest vraf, și sîngele de pe cearșaf, de-o maslă tot mai mohorîtă, care, la rîndu-i, întărită.

SEMNAL

Romanul, considerat de James Joyce o capodoperă și primind girul entuziast al lui Eugenio Montale, a avut un rol hotărîtor în reconsiderarea poziției lui Svevo în peisajul cultural italian și european. Contemporan cu marile opere ale modernității literare (*În căutarea timpului pierdut*, *Ulise*, *Muntele vrăjtit*), el prezintă, sub forma unei relatări simultan mistificatoare și demistificatoare, în care insuficiența și excesul coexistă, iar tragismul este minat de o ironie necruțătoare, tribulațiile unui protagonist din familia (anti)eroilor lui Kafka și Musil, chinuit de sentimente și dorințe contradictorii, pradă unei inerții fără scăpare (pe care încearcă să o compenseze prin construirea unui eșafodaj elaborat de explicații și justificări), suferind în permanență de boli închipuite, de vini imaginare și de o incapacitate cronică de a-și respecta hotărîrile sau promisiunile.

Italo Svevo, *Conștiința lui Zeno*, traducere din limba italiană și note de Constanța Tănăsescu, postfață de Bogdan-Alexandru Stănescu, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 560 de pagini, 32.95 RON

Națiunile europene nu au pierdut ocazia să se pună în cea mai bună lumină prin propria cultură, investind pe termen lung în diplomația culturală. Respectul pentru alteritate, schimburile culturale, integrarea diplomației culturale în cursurile ministerelor afacerilor externe, la toate nivelurile, crearea de biblioteci și librării „europene”, cursurile de limbi străine, programele și *workshop*-urile educaționale etc., toate acestea au deschis pentru diplomați posibilități de dialog, au fost un mod de a obține apreciere în țara-gazdă, de

a crea flexibilitate și înțelegere în spiritul acelei Europe kantian-pășnice (dedicate rațiunii, eticii, filosofiei morale) despre care vorbea Habermas. Diplomația europeană a pus în valoare poliglotismul specific continentului și a reușit să afirme în lume proiectul european, purtătorul unui mesaj istoric, al artei de a împăca și de a crea o conviețuire armonioasă acolo unde fuse se moștenită discordia.

Grete Tartler, *Identitate europeană*, colecția „Critică / Eseuri”, Editura Cartea Românească, 248 de pagini, 19.85 RON

„Oamenilor li se pare suspect dacă spui dans contemporan“

În decembrie 2005, după o „luptă“ de circa două săptămîni, tînărul coregraf Mihai Mihalcea a reușit să cîștige șefia Centrului Național al Dansului (CND). Acesta contestase faptul că Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) a amînat concursul pentru postul de director al CND cu numai o zi înaintea desfășurării sale, motivînd modificări de ultim moment în regulamentul de concurs și în cel de funcționare a centrului, „la cererea unor membri ai breslei“. Mihalcea și susținătorii săi au considerat că în spatele acestor „manevre oculte“ se află un grup de coregrafi, în frunte cu Sergiu Anghel și Liliana Iorgulescu, soția ministrului Adrian Iorgulescu, care dorea să acapareze și această

instituție a dansatorilor independenți. Contestatarii au afirmat că, de fapt, amînarea și modificările au fost menite a-i face loc Anei-Maria Munteanu, fostă directoare a Teatrului de Operetă „Oleg Danovschi“ din Constanța și apropiată a lui Sergiu Anghel.

De atunci au trecut opt luni, au fost acordate sume pentru proiecte în urma a două sesiuni de finanțare, s-au pus bazele „CorpoRealităților“, s-a sărbătorit în spațiul de la Naționalul București pentru prima dată Ziua Mondială a Dansului. Iar directorul se mulțumește cu biroul său instalat într-o debara. Ca să nu uite de unde a pornit.

Interviu realizat de R. Chiruță

© foto: R. Chiruță

Ce s-a întîmplat cu Centrul Național al Dansului din ianuarie pînă acum?

S-au întîmplat foarte multe lucruri. Au trecut opt luni, dar parcă ar fi trecut doi ani. Am pornit de la zero. Aveam în primul rînd nevoie de o echipă! Eram doar cîțiva oameni în ianuarie, nu aveam coordonator de proiecte, nu aveam secretar literar, nu exista director artistic. Asta a fost prima chestie: să lărgesc echipa, să angajez oameni care să lucreze pentru instituția asta. Și e greu, pentru că nu sînt oameni formați în zona asta, care să înțeleagă fenomenul. E mai greu.

Unde sînt specialiștii?

Nu sînt. Dar, dacă mă gîndesc bine, cred că e aceeași problemă în toate domeniile culturale. Cine e directorul unui centru de dans? Nu un manager, ci un artist. Nu e OK, zic eu. Pentru că noi am făcut tot. Și cînd spun noi, mă refer la colegii mei de generație. Noi am venit pe un teren gol. Bine, nu-i învinuim

neapărat pe ceilalți pentru că a fost așa, dar a trebuit să ne inventăm contextul, a trebuit să fim și artiști, și administratori, și manageri, și propriii agenți de PR, a trebuit să inventăm totul, practic. Noi am făcut lobby, am purtat toate demersurile cu politicieni, de ani de zile batem la uși pentru acest centru.

Dar de ce a fost atît de complicată înființarea CND?

Atunci cînd nu ai nimic, prima chestie care apare e revendicată. Oamenii o doresc, au așteptări foarte mari și o vor plasată într-o anumită zonă. E clar, fiecare are interese, nu neapărat meschine, ci avem afinități, avem gusturi diferite, sîntem cu toții subiecțivi și normal că dorim ca lucrul acela să se ducă într-o direcție anume. Și atunci, de aici au ieșit ciocnirile. Noi vedeam un spațiu mai deschis, care să nu fie într-o direcție impusă, ci să lase loc individului să vină să performeze. Acesta a fost unul dintre motivele pentru care am cerut să existe nu numai proiectele organizate – așa-numite proiecte minimale anuale, pe care orice instituție publică le are –, ci anual organizăm acele două selecții de proiecte. Tocmai ca să dăm voie oamenilor să facă proiectele așa cum vor ei, cum le doresc. Altfel e ușor: centrul, singura instituție, devine imediat un pol de putere, se instalează, dă direcții și gata!

Cum e acum, mi se pare mult mai echilibrat. Prin proiectele noastre avem o direcție așa cum considerăm noi necesar, dar sînt și proiectele venite din afară. Așa e mai sănătos, e igienic.

A avut loc o selecție chiar acum, în august.

Da, șapte au cîștigat, unul a fost respins și acum sînt în curs de realizare.

Cum a decurs relația cu Ministerul Culturii, avînd în vedere conflictul de anul trecut?

Relația cu Ministerul Culturii a decurs foarte bine. Eu nu mă așteptam. Sincer, am avut temeri că o să fiu șicanat, că o să fiu împiedicat pe ici, pe colo. Nu. Ceea ce am cerut pentru anul ăsta mi s-a dat, relația a fost foarte civilizată, n-am avut probleme.

Ce ai reușit să îndeplinești din „promisiunile tale electorale“?

Fiind din interiorul echipei – aici, la CND, am fost consultant artistic – știam foarte bine cum merg lucrurile. Practic sînt cel care a intrat cu cheia aici, alături de directorul interimar de atunci, domnul Tugearu. Știam fiecare detaliu, exact ce lipsește. Și atunci am avut atuuri față de persoanele care au venit din afară, la concurs (pentru ocuparea postului de director al CND – n.r.). Proiectul meu de management prevedea foarte precis în mare parte chestii organizatorice. Din păcate, predominau, pentru că sînt foarte multe nevoi în acest spațiu. Înainte de a ajunge la un plan superior. N-aveam o masă aici, n-aveam echipament deloc, a trebuit să reparăm și acoperișul, erau doar niște săli goale. Am început să amenajăm studiourile, asta era o prioritate, altfel nu aveai unde să lucrezi, să repeți, să se creeze spectacole. Am făcut o grămadă de lucruri de care nu îmi mai vine să pomenesc, am cumpărat mobilier, calculatoare... lucruri absolut de bun-simț, practic nu trebuie să fii manager ca să îți dai seama care e ordinea priorităților.

O mare provocare a fost să achiziționăm covoare profesionale de dans, cum nu există în țara asta. Nu ca o pretenție nemăsurată, să ne luăm nasul pe sus. Dar chiar era nevoie, pentru că noi avem aici podele de beton. În mod normal, trebuia să facem nu știu ce

scenă, platformă de lemn, peste care să venim cu nu știu ce. Așa că soluția asta a fost mult mai eficientă: să achiziționăm niște covoare speciale de la o firmă din Occident, practic unicul producător din lume, care se pun direct pe beton, astfel încît să nu mai fie nevoie de alte investiții. În străinătate sînt niște lucruri banale, dar la noi nu există.

Ce nu s-a făcut pînă în prezent?

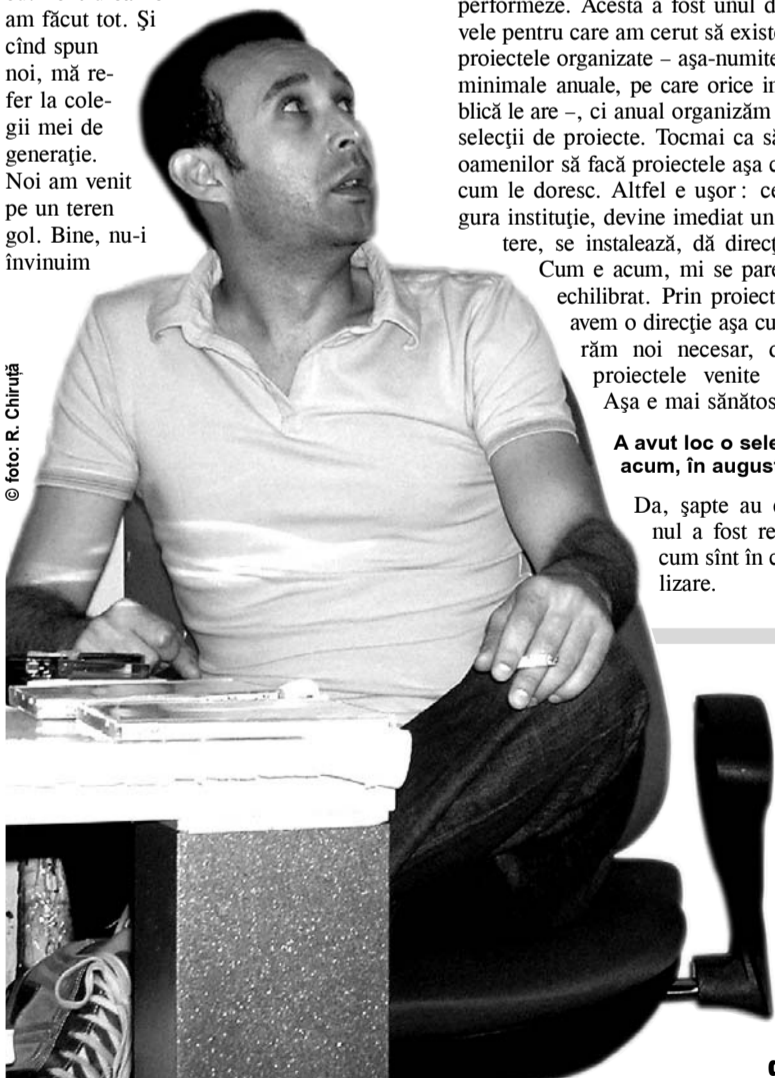
În proiectul de management, eu mi-am propus ca în luna octombrie, anul acesta, să facem o lansare oficială a centrului. Asta presupunea amenajarea Sălii Ronde, să devină sală de spectacole. E o sală foarte frumoasă, cu o capacitate de 150 de locuri, adică atît cît vrem noi, pentru că nu ne trebuie Sala Palatului. Acolo sînt probleme tehnice foarte mari, acustica e foarte proastă, are un ecou, nu este instalație de sunet, nu sînt nici măcar prize ca lumea, acum sînt de astea de uz casnic, nu avem reflectoare. Sînt mai mulți pași și e ceva mai complicat decît mi-am imaginat. Trebuie să mai instalăm o schelă, dar nu am primit încă bani. Am cerut și sper să ni se aprobe, deoarece asta ne-ar face să trecem pe un plan ceva mai profesionist. Pentru că la nivelul la care sîntem acum, improvizăm foarte mult tehnic. Ceea ce nu e permis într-o instituție profesionistă, gazdă de spectacole. Dar, nu cred că reușim să terminăm pînă în octombrie.

De unde vin banii?

De la MCC, care sper să aprobe cererea noastră. Schela, fiind de aluminiu, face cam un miliard și jumătate. Apoi, la „Electrică“ am plătit peste 700 de milioane doar pentru îmbunătățiri. Dar e o sală de spectacole și

REPERE:

- Mihai Mihalcea a absolvit Liceul de Coregrafie „Floria Capsali“ și Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică, Secția Coregrafie, din București.
- Între anii 1990 și 1992 a fost dansator al Operei Comice din Berlin, iar între 1992 și 1996 a fost colaborator al Companiei Christian Trouillas din Paris.
- În 1992 a fondat – împreună cu Irina Costea Roncea, Cosmin Manolescu și Florin Fieroiu – grupul de dans contemporan „Marginalii“, primul grup independent de dans contemporan înființat în România după 1989.

© foto: R. Chiruță

De ce ți-ai ales un birou într-o debara?

Pentru că nu vreau să mă instalez. Nu îmi trebuie un birou luxos, nu îmi trebuie nu știu ce. Dacă am calculator, Internet și o imprimantă, e suficient. Nu cred că dacă văd țevile și dacă nu e parchet pe jos, lucrez mai prost. Apoi, e în spiritul meu să nu mă așez. Și știu bine că nu o să rămîn în poziția asta, mi-e foarte clar. Nu vreau. Deși, cine știe, poate peste cinci ani o să vii la mine și eu nu o să mai vreau să plec (ride). Nu vreau să fiu cool, eu nu consider că e ceva atît de ieșit din comun să stau aici. E în spiritul meu să lucrez așa. Numai la noi există tendința asta a directorilor să își facă birouri de lux. În străinătate, am văzut mulți directori care stau în încăperi nepretențioase și fac proiecte de bubuie lumea.

trebuie adusă la parametri profesioniști. Cumva trebuie să fii ajutat, pentru că după aia nu mi se poate imputa că nu am realizat parametrii.

Ce s-a făcut pe latura artistică?

Aș spune că aici s-a făcut cel mai mult, pentru că a existat potențial. Oamenii prezentau spectacolele în străinătate, dar aici niciodată. Și încet-încet am început să strângem acele producții. Dar a existat o soluție de compromis – ele n-au fost niciodată prezentate într-un cadru profesionist, acea scenă cu lumini, cu decor. Pentru că nu există așa ceva, deocamdată. Și atunci le-am numit mai degrabă prezentări publice, decât spectacole. Pentru că nu au avut toată logistica. Dar oamenii au înțeles, și-au adaptat lucrările pentru spațiul acesta. Să vii cu o lucrare într-un spațiu care nu îți permite și să o prezinți ca un spectacol ar fi o greșală. A fost prima selecție de proiecte, iar acum, în toamnă, de la 15 septembrie pînă la sfîrșitul anului cred că o să avem vreo zece premiere. Lucru care cred eu că spune foarte mult despre ce s-a întîmplat în perioada asta. O să fie un proiect făcut cu Goethe Institut, care ne ajută foarte mult și cu ajutorul căruia o să aducem niște nume, niște lucrări de referință în istoria dansului contemporan.

Chiar pe 15 octombrie avem primul spectacol cu Xavier Leroy, un nume în dansul contemporan, care a produs niște schimbări majore, el nefiind coregraf, ci biolog, intrat în domeniu de ani buni, dar cu niște perspective noi. Pe lângă asta sînt niște spectacole pe care în timp noi nu le-am prezentat și urmează. O să fie o toamnă foarte bogată. Plus că o să continuăm acel proiect „Corpo-Realități”, care mie mi-a plăcut foarte tare. Am încercat să ieșim din cercul ăsta specific, prea specific, de specialiști. Încercăm să intrăm în dialog cu alte zone artistice.

CND va avea și „filiale” în țară?

E de dorit lucrul ăsta, dar mi se pare că e o construcție care se face în mulți ani. Nu putem noi să rezolvăm tot ceea ce nu s-a făcut de zece ani. Și nu vreau să creez lucrurile artificiale. E foarte ușor să iei contact cu cineva dintr-un oraș și, fictiv sau formal, să spui „tu ești omul meu de legătură”, îl numim filială și, gata, avem. Provocarea este, într-adevăr, să ieșim un pic din București, să vedem cum putem merge spre alte zone, să încurajăm ce se întîmple în alte părți. Pentru că, din păcate, se întîmple la București și cam atît. Ceea ce era la Iași, acel festival Eurodans, a murit. Și era un festival care merita să primească sprijin, pentru că era chiar bun.

Care crezi că sînt cauzele pentru care în țară, lucrurile merg mai greu în zona asta, a dansului contemporan?

Cred că e strict legat de educație. De educația în dans, mă refer. Există licee de coregrafie în toate orașele mari, Timișoara, Cluj, Constanța, în Iași, iar dacă nu sînt de sine stătătoare, sînt secții de coregrafie pe lângă un liceu de artă sau un liceu de muzică. Dar predomină dansul clasic, asta este educația de bază, studiul dansului clasic. Dans contemporan nu, și atunci cei care ies formați de acolo se îndreaptă spre alte zone și cam ăsta-i traseul. E o schemă creată, e o șină pe care tinerii merg, pentru că nu au alternativă. Și nici nu se dezvoltă local ceva, iar dacă există, nu e sprijinit deloc de autoritățile locale. Încă există o rezistență, oamenilor li se pare suspect dacă spui dans contemporan. De exemplu, acum cîțiva ani, am încercat să mergem în 10 licee din București cu un spectacol, în sălile de sport, fără pretenții tehnice, așa cum era sala, nu ceream nimic. Voiam să prezentăm fragmente dintr-un spectacol și să avem o discuție cu elevii. Ei, cea mai mare rezistență am avut-o de la directorii școlilor. A trebuit să muncim enorm ca să convingem cîțiva oameni, și pînă la urmă nu s-a derulat în 10 licee, din cauza directorilor, care aveau senzația că venim noi cumva și cine știe ce le băgăm în cap.

Merită să fii manager? Căci, în România, toată lumea visează să fie șef!

Nu ezit. Știu că merită, pentru că văd ce producem în realitate. Pentru mine este chiar o bucurie să văd că oamenii au un minimum necesar pe care se pot sprijini să facă un pas. Sună așa, din cărți, dar e sincer. E și o chestie din asta de responsabilitate. Toți, la rîndul nostru, ne-am lovit de aceeași lipsă a contextului, toți încercăm pe șina noastră să facem ceva, dar ne-am dat seama că sîntem cumva singuri. Și am fi mers în gol. Și mi se pare că, într-un anume fel, vine de la sine. Cosmin Manolescu a lucrat și lucrează de foarte mulți ani în domeniul ăsta și a făcut lucruri senzaționale. Vava Ștefănescu și-a asumat o perioadă cu centrul „MultiArtDans” – mă rog, acolo eu am fost director pe zona de spectacole, ea era director plin, acum ne-am inversat rolurile, ea e artistic și eu plin. Mulți și-au asumat responsabilități pe o anumită perioadă și era rîndul meu să mă înham la o chestie serioasă și să folosesc tot ce s-a acumulat pînă în prezent ca să producem acea schimbare majoră, să trecem de acea zonă de improvizatie.

© foto: R. Chirulă

Dar de unde această senzație?

Nu știu, e o asociere a dansului cu cine știe ce. E greu de explicat. Am găsit doar cîțiva directori deschiși la chestiunea asta. Și mulți dintre elevii care au participat au devenit spectatori fideli, vin și astăzi, ori s-au implicat, au fost voluntari în proiecte de dans.

Și atunci, cum ajunge cineva să facă dans contemporan?

Asta încercăm aici, să-i atragem înspre dans contemporan. Mă rog, noi nu ne putem substitui unei instituții de învățămînt, nici nu vrem să facem asta. Însă organizăm ateliere, cursuri de dans, aducem profesori, încercăm să oferim informații. Și dacă nu putem să le facem noi, măcar sprijinim inițiativele

altora, de exemplu Asociația „Artlink” a făcut multe proiecte în zona asta. Altfel, nu ne putem noi asuma responsabilitatea de a schimba ceea ce se întîmple în licee. Încerc, pe cît pot, din Centrul ăsta, să fac un nucleu destul de puternic și multistratificat. De exemplu, vrem să înființăm și o mediatecă, avem deja niște calculatoare, care sînt conectate la Internet, avem niște DVD-uri, deocamdată din colecții personale, dar vrem să facem niște achiziții, să aducem niște colecții, cărți și reviste. Deja mulți artiști sînt ceva mai evoluți, circulă foarte mult, sînt în dialog permanent cu ce se întîmple în alte părți, și aici nu prea găsesc parteneri de dialog. Și e important să nu rămînem la a discuta despre ceea ce se întîmple pe scenele vestice. Încercăm să aducem materiale, să aducem lucrări, să fie văzute *live* aici.

Tinerii au, practic, abia acum un loc unde să meargă și să ceară sfaturi în domeniu.

Da, au unde să vină de două ori pe an, cu un proiect care să le fie finanțat. E locul unde poți să vii, să ceri sfaturi, să spui: „Domnule, am nevoie de trei săptămîni să repet. Am o idee, vreau să încerc. S-ar putea să fie un eșec”. Și asta e, zic eu, o direcție importantă pentru noi, căci nu am vrea să susținem numai lucruri care merg la sigur, *best of*, vitrină. Pentru mine e foarte important să acompaniem artiștii și să fim alături de ei și în momentele mai dificile, în perioadele lor de încercări nereușite, eșecuri. Pentru că nu poți să știi, chiar și atunci, ce întrebări produce sau ce mecanisme declanșează sau ce se întîmple cu artistul respectiv în cinci sau în zece ani.

REPERE:

- În 1994 a studiat la Duke University (American Dance Festival, S.U.A.) și a fost bursier al „Pépinieres Européennes pour Jeunes Artistes” din Paris.
- A predat cursuri permanente de dans contemporan la Liceul de Coregrafie „Floria Capsali” (1994-2001) și a fost invitat să susțină cursuri și ateliere la Liceul de Muzică „Dinu Lipatti” – București, la Liceul de coregrafie din Iași, la Opera din Chișinău, la Théâtre International de la Cité Universitaire din Paris, La Manufacture, Atelier du Rhin – Centre dramatique regional, Colmar și la Centre Chorégraphique National de Franche-Comte a Belfort, Franța.
- Din 1999 își desfășoară activitatea artistică în cadrul „Solitude Project”.
- La invitația coregrafei Vava Ștefănescu, în anul 2000 devine membru fondator al Centrului „Multi Art Dans”, iar pînă în anul 2002 se ocupă de direcția departamentului de spectacole a acestuia.
- Din 2002 a fost invitat să colaboreze cu Centrul Național al Dansului de la Paris, care a devenit co-producătorul spectacolului său *Memorie de vânzare (copilărie inclusă)*.
- Alte două rezidențe artistice i-au fost oferite de CND – Paris (iulie 2003) și de Hebbel Theatre din Berlin (august 2003), pentru realizarea spectacolului *Stars High in Amnesia's Sky*.
- În august 2004, Mihai Mihalcea a fost angajat pe postul de consultant artistic la Centrul Național al Dansului, fiind pentru o perioadă de două luni director interimar al acestei instituții. În decembrie 2005, a cîștigat concursul de director al instituției, organizat de Ministerul Culturii și Cultelor.

Români mărimea XXL

Episodul 2

„Suplimentul de cultură“ găzduiește a doua parte a dezbaterii despre proiectul „Mari Români“, ce se dorește a fi „ruptă“ de campania de imagine pusă în scenă de Televiziunea Română. Proiectul inițiat de televiziunea publică a provocat de la bun început reacții negative în presă prin bugetul enorm alocat. S-a vorbit, totodată, de încercarea TVR de a dubla/ concura evenimentul organizat la finele lui 2005 de Realitatea TV – „Zece pentru România“. Despre aceste lucruri, dar și despre rezultatele sondajului, în paginile ce urmează.

Dosar realizat de George Onofrei

Cei 10 „Mari Români“ calificați în finală

Ion Antonescu ■ Constantin Brâncuși ■ Carol I ■ Nadia Comăneci
■ Alexandru Ioan Cuza ■ Mircea Eliade ■ Mihai Eminescu ■ Mihai
Viteazu ■ Ștefan cel Mare ■ Richard Wurmbrand

Lanțul vodăciunilor

O trupă mixtă de PR-iști, directori editoriali și redactori ai Televiziunii au aruncat o piatră în balta țării. Acum, la câteva luni după momentul magic al plonjării cataroiului în lac, o altă trupă, la fel de pestriță, unită de-aceiași obsesie, încearcă să numere cercurile de pe luciul apei și să le dea semnificații cu iz antropologic. Meciul de ping-pong-fleoșc se joacă în văzul lumii, fiind „deschis oricărui rezultat“.

Alex Savitescu

Nu mi-o luați în nume de rău, dar nu pot avea decât un ton ghiduz-zeflemitor când sînt întrebat despre topul marilor români. Și asta pentru că mi se pare „de-a dreptul...“ să căutăm explicații cu suport analitic într-un demers sută la sută comercial al TVR-ului. E ca și cum mîine seară, pe un oricare alt canal TV, s-ar desfășura un „Știi și câștigi“ la care ar participa Irina Loghin, Andrei Pleșu, Gigi Becali și Radu Cosașu, miza întrecerii fiind „Românul cu cea mai bună cultură generală“. Rezultatul ar fi absolut irelevant: o dată, pentru că gradul de stocare a informațiilor pe centimetrul pătrat de neuron nu se măsoară între două pauze publicitare și trei valuri de risete ale spectatorilor; a doua oară, pentru că nu ai cum să pui în același platou oameni atît de diferiți, pe criterii atît de aiuristice.

Cam asta s-a întîmplat în cazul campaniei „Mari Români“. TVR-ul a luat un format BBC, care, din ce am înțeles, a produs un grad semnificativ de indignare și-n celelalte țări pe unde-a circulat, al cărui scop nu are nici o legătură cu desemnarea unui „cel mai mare“ român, ci, mai degrabă, cu sporirea notorietății numelui TVR. Și, ca să fiu sincer, prima dată cînd am auzit despre campania „Mari Români“, neștiind cine stă în spatele demersului, am crezut că ProTV-ul vrea să facă un concurs cu cei mai volnici (să nu le zic grași sau supraponderali) compatrioți ai noștri.

Asta pentru că „mare“ este un termen atît de ambiguu (nu zic că „român“ n-ar fi și el...), încît stau și mă întreb ce-au înțeles toți cei care au votat pe site-ul dedicat campaniei. Așa, mîine vom putea vota, zglobii cum sîntem, și „cel mai în formă român“, și „cel mai de treabă român“.

Mari IP-uri

Discutabil e și sistemul de vot. Discutabil, pentru că altfel nu se poate explica apariția în Top 10 a lui Richard Wurmbrand (și vorbim aici numai de primii 10, discuții ar fi și-n rest) decît prin mobilizarea unei minorități din afara granițelor țării. Abia din punctul acesta de vedere, ar fi interesant de făcut un studiu, și anume, să vedem care sînt cei mai interactivi români – presupun că realizatorii site-ului www.mariromani.ro au stocat toate IP-urile de la care au fost trimise voturi.

„Mari Români“ îmi amintește de un caiet de desen pe care-l aveam prin clasa a treia primară, în care lipeam, cu o consecvență diabolică, figuri decupate din istorie, de la Vlad Țepeș la Alexandru Ioan Cuza. Colecția aceea era doar rezultatul unui joc al minții de copil, cam cum e și povestea de acum, în care toți cei implicați își dau aere de adulți. Ca să iasă tîmbălău perfect și să ne bîgăm definitiv în ceață, ar mai trebui doar să cerem desecretizarea dosarelor de colaboratori pentru Mihai Viteazu și Ștefan cel Mare.

Jos din cui de-acum, oglindă!

„Mari Români“ e un program de televiziune. Și încă unul care face audiență. În caz că nu știați sau vă faceți că ați uitat, cultura nu face rating pe televizor. TVR Cultural are o audiență de nișă, iar emisiunile culturale de pe canalul 1 abia saltă peste unu-două puncte de rating. De altfel, din toamnă, au fost, la rîndul lor, săltate în grilă puțintel înainte de miezul nopții, așa că probabil că și punctul acela de rating se va subția pînă la semi-punct. Cîțiva dintre d-voastră o să spuneți că e revoltător. Același lucru l-am spus și eu la aflarea vestii.

Dragoș Bucurenci

Apoi mi-am amintit o vorbă care circula prin redacții și prin lumea media pe vremea cînd Tudor Giurgiu tocmai fusese uns președinte la TVR. Tot felul de „spirite lucide“ îi urau numai de bine, dar nu uitau să menționeze că îi va fi greu să-l depășească pe Valentin Nicolau, care fusese „totuși un bun manager“, adică crescuse profitul televiziunii de cîteva ori de la preluarea mandatului. „Totuși“, adică în ciuda scandalurilor legate de obiectivitatea știrilor TVR și cacealmăua programelor electorale, toate patronate de fostul președinte-director general. Acestea conțeau acum mai puțin – Valentin Nicolau era brusc judecat după profitul pe care-l adusese instituției.

Cred că vă dați bine seama că avem aici de-a face cu o duplicitate. Pentru că, pe de o parte, cerem televiziunii publice să-și asume rolul educativ și să promoveze cultura și, pe de altă parte, judecăm performanța echipei manageriale după profit, adică, în cele din urmă, după rating. Un caz similar de duplicitate exista în învățămîntul preuniversitar acum cîțiva ani: pe de o parte, se cerea școlii să formeze gîndirea critică, pe de altă parte, criteriul de evaluare la examenele de ad-

mitere la facultate era capacitatea de memorare a informațiilor. Rezultatul, desigur, a fost că profesorii „buni“ de liceu scoteau pe porțile școlii mini hard-disk-uri, care luau cu brio examenele de admitere, dar stîrneau apoi comentariile întristate ale profesorilor universitari: bobocii nu gîndeau aproape deloc.

Televiziunea publică va face profit, dacă așa o cere poporul

Nu cred, prin urmare, că avem dreptate să ne lamentăm cu privire la ponderea, calitatea și orele de difuzare a emisiunilor culturale atîta vreme cît evaluăm televiziunea publică asemenea unui post comercial și îi reproșăm frecvent colectarea taxei tv (ca și cum n-ar putea să se întîrească doar din publicitate). Televiziunea publică va face profit, dacă așa o cere poporul. Și nu-mi fac nici o iluzie că acesta va fi criteriul de evaluare în Parlament a lui Tudor Giurgiu, și nu calitatea producțiilor culturale pe durata mandatului său.

În aceste condiții nu tocmai favorabile unei explozii culturale pe micul ecran, emisiunile care reușesc să împace cultura cu rating-ul sînt absolut meritatorii. „Lumea citește“ și „Mari Români“ sînt astfel de producții. Rețeta fiecăreia a împrumutat cîteva ingrediente din compoziția emisiunilor de mare popularitate (nația mușcă iute dacă i-arunci dive și topuri), însă i-a turnat pe deasupra telespectatorului cultural cît cuprinde. Dacă în cazul emisiunii lui Ioan T. Morar cîștigul e evident, sînt conștient că, în cazul campaniei „Mari Români“, ideea e încă disputabilă întrucît partea cea mai consistentă a campaniei abia urmează să se difuzeze. E vorba despre cele 10 documentare și dezbateri dedicate primilor 10 clasați. Dar chiar și fără acestea, cîștigul poate fi contabilizat în numărul dezbaterilor difuzate de la începutul campaniei în *prime time*. Aproape de fiecare dată în discuție au fost puse valorile românilor, iar faptul că un astfel de exercițiu de igienă națională a făcut rating mie mi se pare un succes în sine. Sigur că astfel de dezbateri nu pot și nu tre-

buie să înlocuiască emisiunile culturale, dar demersul lor este tot unul cultural și, prin ricoșeu în punctele de rating, unul formativ.

Austeritatea s-a făcut simțită în cazul documentarelor

Pentru că la noi este mereu loc de „mai bine“ și mai ales de „mai ieftin“, s-a sugerat că bugetul campaniei ar fi prea generos. Pe de o parte, nu mă pot opri să nu constat ipocrizia celui care vrea ca televiziunea să fie și grasă, și frumoasă, și de vreme-acasă, și efină, nene, dacă se poate. Pe de altă parte, din perspectiva unuia implicat în realizarea documentarului despre Eliade, ideea subțierii bugetului mi se pare de-a dreptul răuvoitoare. Austeritatea s-a făcut deja simțită în reducerea formatului BBC de la 50 la 30 de minute. Cu un buget mai mic, am fi ajuns probabil la pastile de 15 minute, numai bune de mulțumit departamentul financiar-contabil.

N-aș vrea să se creadă că sînt un fan necondiționat al campaniei. Dar cred că ea a fost criticată prea mult ca un program de educație națională și prea puțin ca un program de televiziune. N-au fost deloc ferme vocile care să critice identitatea vizuală, cam tristă, a campaniei (de la logo la scenografia studioului), website-ul sărac și prăfuit, timpii de producție (30 de zile de la licitarea documentarelor la predarea lor) și multe alte lucruri care se pot reproșa unui program de televiziune.

În ce privește contestarea sistemului de votare și a topului obținut, lupta mi s-a părut fără cauză atîta vreme cît nu s-a sugerat o soluție. Sigur că blocarea IP-ului și unicitatea numărului de telefon ar fi fost o soluție, dar ce te faci dacă fanaticii ar fi trimis tone de scrisori pe adresa televiziunii? Genul acesta de precauții nu-și au locul într-un concurs de televiziune. Parafrazîndu-l pe Brecht, o să le sugerez intelectualilor dezamăgiți de rezultatele campaniei „Mari Români“ o soluție mai practică: ce-ar fi să se dizolve poporul și să se aleagă un altul?

Cazul Meme, cea cu părul de foc, vs Antonioni dîmbovițeanul

Am prins, recunosc, abia două emisiuni din turneul TVR Giurgiu, menit a zgîlții din temelii idolii mioritici (a zgîlții sau, așa cum tot aud, a „pune în discuție“). Prima nu mi-o amintesc. Abia cea de-a doua m-a trezit din ce făceam pe-acolo, prin zonă. Megastarul Mădălina Manole, alături de Antonioni autohton, cu toții puși în discuție de o foarte inteligentă moderatoare... Nu prezența Mădălinei Manole m-a scos din sărite, nici măcar poziționarea ei pe locul 44 în *all time*-ul ciobănașilor... ci mai curînd faptul că a reușit, printr-o foarte abilă stupizenie, să-mi înșele orizontul de așteptare...

Bogdan-Alexandru Stănescu

A început diva să țină un discurs care se îndrepta, în mîntea mea, spre o concluzie unică: „Dom'le, vreau să opresc toate comentariile pe marginea prezenței mele, pentru că nu am făcut nimic pentru a mă afla acolo“. Discursul a mers pe această linie pînă la jumătate. După care m-am trezit în plin Dali. Într-un autentic demers paranoic-critic. „Unde era domnul Cioroianu cînd mii de oameni se băteau în fața magazinului Muzica pe discurile mele? Unde era domnul Cioroianu cînd milioane de români făceau parte din fan-club-ul meu?“ Urmează concluzia: „Cred că merit să mă află pe locul acesta“.

Așadar, Mădălina Manole crede că merită locul pe care-l ocupă. Asta deși, la nivelul ei vorbind, dacă iau acum un tînr meloman, îl bat bine vreo jumătate de oră și-l întreb cine e Mădălina Manole, s-ar putea să-mi spună că e o faimoasă ghicitoare din spița Omidei. Ați putea spune că fiecare dintre noi se crede, în baie, cîteodată, cel mai mare român... așa e. Nu știu de ce însă, ascultînd-o în seara aceea pe fata cu părul de foc (ajunsă de ani buni fata cu trei fire de foc), am conștientizat imbecilitatea colectivă. Nu mi s-a mai întîmplat treaba asta de la mineriade sau de cînd, la alegerile din anul x, trebuia să te lupți cu babele din secția de votare pentru a nu pune votul în urna neo-comunistă. Dacă

această emisiune (despre care cred a dat, ca succes mediatic, un mare chix) și-a propus să ne demonstreze că sîntem idioți, a reușit. CU VÎRF.

Este prezent în top Terente?

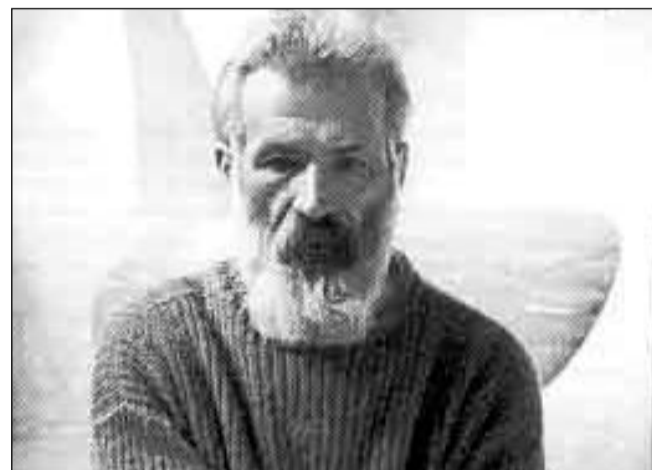
Poate că seara n-ar fi fost delicioasă fără prezența lui Antonioni de Dîmbovița, regizorul postmodern care ni l-a prezentat pe Mihai Viteazu (sau Burebista, nu mai țin mîntea) cu Rolex la mînă. Curat contrapunctic, acesta a avut o prestație modestă, lăsînd să se înțeleagă cum că l-ar rușina locul pe care-l ocupă în topul genialilor autohtoni. Dacă Mădălina Manole m-a dus cu gîndul la Dali (sau, mai curînd, la anorexicele nebune ale lui Egon Schiele, ca să rămînem în sfera artelor plastice), cel din urmă mi-a amintit de gravurile satirice ale lui Daumier, de cutrele care mîngîie pe față și înjunghie pe la spate.

Nu m-am uitat cu atenție: este prezent în top Terente? El a fost un român mare. Și-ndesat. Dar Rîmaru? Dar yoghini

de ce nu au făcut o spirală a SMS-urilor? Unde sînt adevăratele valori? Am senzația acută că sîntem guvernați de cîteva milioane de agenți ai Mădălinei Manole, reali bubuli, care sapă în vederea unei viitoare manolizării. Semnul lor distinctiv este faptul că poartă pe sub haine cămăși largi de in, au priviri duioase, sînt adeseori triști, dar întotdeauna gata să-ți sară la gît pentru că ei sînt convinși că au dreptul de a se afla acolo unde sînt.

Cetățeni, dați-vă cîteva palme, treziți-vă, apoi amintiți-vă parodia aceea golănească care circula prin anii '90, parodia celebrului și unicului hit al Mădălinei Manole! N-o știți? Am s-o postez pe blog. Și, apropo, unde erați, domnule Cioroianu, cînd se băteau românii în fața magazinului Muzica pe discurile lui Meme, cea cu părul de foc?

P.S. Îmi retrag nedumeririle înflăcărute la adresa yoghinilor: băieții și-au făcut datoria. Bivolaru e pe 20.

Poți să-i treci în brandul de țară, pe tricouri sau la cinematograful?

Mi se pare simpatic topul „Mari Români“. Mă regăsesc. Eu, cel mai inconsistent individ din lume, eu, cel dispus să pun botul la toate ideologiile alandala, eu, primul dintre fraieri, eu, românul. Din top 10 cred că numai Nadia Comăneci e mai presus de discuții. Nota aia de 10 a rămas așa, în catalog, și chiar dacă i-am scădea la purtare tot trebuie să ia premiu. Nu intră în discuție nici Richard Wurmbrand, pentru că, spun sursele anonime, pentru el s-a mobilizat o întreagă comunitate să-l voteze. El reprezintă opțiunile unei minorități unite care, surpriză, l-au adus în mod democratic într-un top idiot. Unii ar zice că și Carol I merită să stea în top. Dar pe el, ca primul cetățean al statului român, l-a întrebat cineva cum se descurcă în marea de impostori și mediatizați excesiv prezenți acolo?

Constantin Vică

A cum începe distracția. Ce caută Brâncuși? Cu siguranță nu e Brâncuși avangardistul, ci artistul semi-popular și semițăran după care făceam noi modele la orele de traforaj. Cîte albume Brâncuși au micii români acasă? Cîți i-au vizitat atelierul? Cu Eliade și Eminescu treaba e mai ușoară: se dau la BAC. Tot românul a citit măcar un comentariu literar cu tema: *De la Eminescu la Eliade sau cele două E-uri din literatura autohtonă* ori *Eminescu cosmogon și Eliade fantason*. Pentru că-i avem pe cei doi în top trebuie să mulțumim autorilor de comentarii literare și referate.ro, care i-au adus pe înaltele culmi ale artei. Se pare că TVR a făcut asta: priviți filmul de prezentare cu Eliade. Eu i-am citit scenariul și pe bune că e de nota 10 la

BAC. Un val de metafore și nonsensuri va fi livrat publicului pe post de prezentare. Iar publicul va fi mulțumit. Mai mult nu poate și nici nu cere.

Au mai rămas patru mari fraieri: ăia de-i găsim în manualul de istorie. Sînt simptomul clar al unui popor ancorat în trecut, tradiționalist și obosit, un popor care se bucură la o bere de victoriile lui Ștefan și de pseudo-unirea (coniac, da!) realizată de Mihai. A, și Alicuza, cel pe care îl sărbătorim la 24 ianuarie, cînd oricum n-avem ce face. Ce caută ăștia în top? Poți să-i treci în brandul de țară, pe tricouri sau la cinematograful? Ce legătură au ei cu 80% dintre românii care vor unirea cu Europa? Din două una: ori mințim în ambele opțiuni, ori A, ori B. Dacă A, atunci noi habar n-avem ce vrem în construcția europeană. Dacă B, atunci i-am pus pe cei trei fraieri în top pentru că alte nume nu știm și nu vrem să știm. Dacă povestea ar fi fost mai complicată și românii ar fi trebuit să voteze un mare român plus valoarea pe care i-o atribuie, cred că s-ar fi văzut mai clar schizofrenia care ne bîntuie. Prezența lui Antonescu e semnul ei discret: un om politic semiorientat și un semicriminal plac și inspiră la fel de mult. Nu cred că pe Antonescu l-au votat veteranii de război (tehnic n-aveau cum), ci lumpenproletariatul cu ifose legionare.

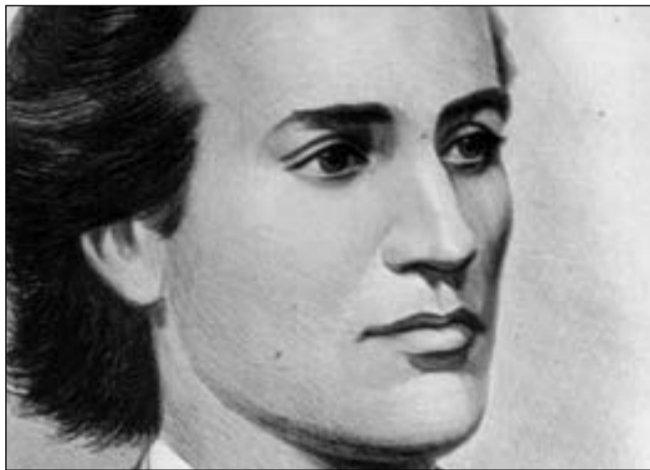
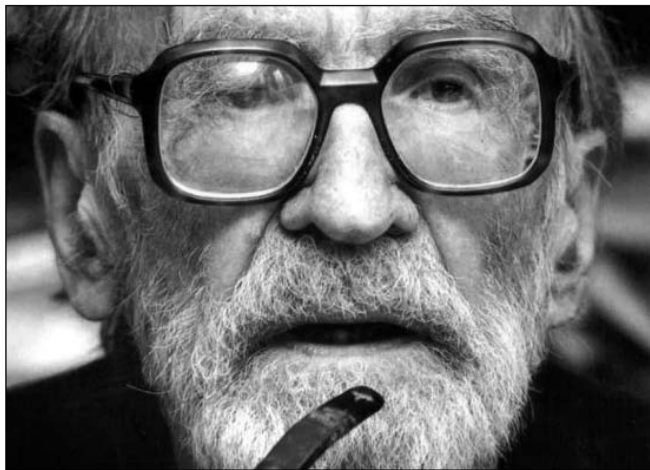
Micii români, miticii...

Am ajuns la ideea care mă sperie: topul acesta e produsul tîrziu al unei educații naționalist-ceaușiste foarte bine calibrată pe o gîndire legionară. Micii români, miticii, sînt de fapt niște spirite impregnate de absolut și inefabil, dincolo de realitatea mundană și josnică, pe care totalitarismul căii unice i-a

amețit de tot. În topul acesta se văd piesele de la „Cîntarea României“ și cîntecele de la „Cenaclul Flacăra“, alături de visul măreț al unei României cu destinul Chinei sau Franței, dracu' mai știe. Ce europenizare, ce pragmatism, ce societate deschisă! Micii români vor să sfințească locu' în continuare. Vor să fie tot produse de mîna a doua. Dacă nu credeți, citiți forumul de pe site. Mă regăsesc în topul acesta, trăiesc de 23 de ani sub presiunea lui, sub falsa mitologie, sub sechestrul unor căi bine brăzdate și false. Conglomeratul celor primi 10 *Mari Români* seamănă cu acele combinate comuniste. Mari, pline de zgură și fără folos în secolul nostru. Acest format TV spune așa de multe despre România, încît mă întreb dacă nu cumva e chiar singura emisiune pe bune despre TVR 50 de ani. Că aici sînt adunate exact istoriile sinistre care străbat imaginarul românesc în ultimii 50 de ani.

A, înainte să închei apocalipsa, propun un joc: priviți topul celor 100. Dacă aveți răbdare veți vedea că e un top de cupluri și menajerii *à trois*. Cuplurile sînt imaginea schizoidă a României, menajeriile sînt falsele mitologii. Începe așa: Ceaușescu, Tepeș, Becali (menajerie), apoi luați la întîmplare: Zelea-Codreanu cu Titulescu (pozițiile 22, 23), Decebal cu Traian Băsescu (26, 27), Mădălina Manole cu Vadim (44, 45), Mutu cu Piersic (50, 51) – aici au nimerit gașca playboy, Gigă Petrescu cu Elisabeta Rizea (57, 58). Topul se încheie mirșav: filosoful Noica cu Badea Cîrțan. Sentimentul românesc al ființei, a?

* Am citit această idee și în articolul lui Liviu Antonesei din dosarul de săptămîna trecută. Și mi-am dat seama că nu greșesc. Thnx Antonesei!

Am o *ten-lemă*: eu cu cine votez?

Acum câțiva ani am aflat care sînt cei mai bogați români. Sosise momentul sa aflăm și care sînt „cei mai «Mari Români»“. Încă puțintică răbdare și poporul român va afla care sînt adevăratele sale valori. Vom afla oare ceva? Stați liniștiți, nu vom afla nimic. Jocul de societate-media „Mari Români“ nu

Vasile Ernu

Acum, românul-jucător de „Mari Români“, după ce a ajuns în faza *Top 10*, are o obsesie: Cine va fi cel mai Mare? Românul este pus să aleagă, este pus nu într-o dilemă mare, ci într-o *ten-lemă* semnificativă și deosebită. Iată o discuție de pe forumul „Mari Români“ numită semnificativ FLE-CĂREALĂ. O discuție care spune multe. Reproduc textele așa cum au fost postate și fără diacritice – pentru autenticitate.

– Cine credeți ca va castiga acest concurs (atentie-nu cine ati vrea!)? Si de ce? Parerea mea e ca s-ar putea sa castige Carol I, dar nu stiu...am asa un feeling... ca o sa iasa R. Wurmbbrand. Si nici nu vreau sa ma gandesc la reactii. Mie nu mi-ar placea sa iasa (nu pt. ca nu-l admir foarte mult), dar... asa cred eu. Acum sper ca nu o sa sara toti cu huo ca au vazut numele pastorului. Spuneti-va parerea si argumentati-o. Doar atat. Nu trebuie sa comentati parerea mea. (2006-08-31 03:42:46) **de la S&P**

– Zamolxis, nu-ti fa un titlu de glorie din ura fara de straini. De unde xenofobia asta? Din toata opera lui Eminescu, tu vad

ca te opresti constant la Doina. Noroc ca Eminescu a scris si altceva... Si cum adica, cel mai mare roman nu se va naste niciodata? Pai Mari Romani (plural) se refera la o ierarhie nascuta, teoretic, prin comparatie intre romani care au trait sau traiesc. Altfel, cum am putea compara, daca nu ne cunoastem „marfa“? De acord, ar fi trebuit definite criteriile, stabilite sectiunile concursului etc. Tu vorbesti aici de 0 absolut Kelvin... Relaxeaza-te si ia-o mai usor cu „strainii tradatori care sug sangele poporului“. Sînt unii care au dezvoltat idei de tipul asta si au ajuns sa construiasca lagare de exterminare. (2006-08-31 11:36:04) **de la andrei**

– bine, dom' Zamoxe si ce propui? (2006-08-31 11:32:44) **de la Hefaiostos**

– Zamolxis... de cind te-ai facut asa destept? Care straini... daca nu te superi... dar scrie incet sa nu ametesti... (2006-08-31 11:29:46) **de la periscopul**

– Nu exista cel mai mare roman. E posibil nici sa nu se fi nascut si nici sa se nasca vreodata. Exista o suma de ROMANI imensi, uriasi, titani pentru acest popor care au marcat in istorie fie lupta neamului fie lupta spirituala fie cea stiintifica. Nu mi-ar ajunge spatiul sa-i pun pe toti. Cine nu se regaseste aici?

pune o întrebare (sau o pune greșit) și nu dă un răspuns. Televiziunea face ceea ce știe mai bine: vinde (marfă și ideologie) și face divertisment. Jocul a ratat afit partea educativă pe care încearcă să o promoveze TVR1, cît și, mai ales, a ratat șansa să pună în discuție o temă serioasă.

Cei care nu cunosc spiritul romanesc, cei care au tinut acest popor in mizeria ignorantei, cei care au tradat si cei care mai mereu se pretind a fi ceea ce nu sînt, cei care au supt favoruri bunuri si pamnatuiri pe motiv de rang! Am votat 8 din cei 10. Pentru inca o mie de ani ma voi raporta la Eminescu: Cine-a-n-dragit strainii... (2006-08-31 11:21:55) **de la Zamolxis**

– dintre nominalizati, cred ca Eminescu are cele mai bune sanse, dar mi-as dori sa iasa Carol I, poate si ca o reparatie istorica: -). Imi pare rau ca nu au ajuns Blaga si, mai ales, Caragiale, in top 10. I-am fi avut astfel, pe cei mai buni cunoscatori ai romanilor, unul din perspectiva balcanica, celalalt, din perspectiva central-europeana. (2006-08-31 10:59:45) **de la andrei**

– Eu cred ca o sa iasa Carol, si-mi doresc sa fie RW in top 3 pt ca o merita (2006-08-31 10:21:24) **de la periscopul**

– cred ca o sa iasa mihai sau eminescu (2006-08-31 09:55:21) **de la anonim**

– Acred ca Eminescu o sa iasa. Cu RW s-ar putea sa aveti dreptate, dar surpriza ar fi sa intre in top 3. Mai mult chiar ca nu se poate. (2006-08-31 09:17:25) **de la Tudor**

– Si eu il sustin pe Carol, desi mi-as dori sa iasa si Eminescu... O sa vedem la final,

important e ca in top 10 sînt intr-adevar valori mari (2006-08-31 09:13:21) **de la rebela**

– Mai trebuie sa se publice si dosarul de urmarire al Securitatii pentru R.W. si atunci „treaba“ e clara! (2006-08-31 07:53:41) **de la G.L.**

Nu mai e loc de comentarii.

Campania „Mari Români“ a TVR continuă. Începînd cu 14 septembrie și pînă în octombrie, cei 10 finaliști vor fi susținuți, prin intermediul a 10 documentare și în cadrul a cinci dezbateri transmise în direct de TVR 1, de 10 personalități ale vieții culturale românești. În data de 21 octombrie, Televiziunea Română va difuza show-ul final al proiectului „Mari Români“, în care va fi desemnat cel mai valoros român al tuturor timpurilor.

România în „becali“ gol

Scurtele flash-uri de cultură generală prezentate ca o lipsă de noroc a unui popor prea mic, pe care mi le-a înțepat liceul în creier (sau mai degrabă ce am trăit în timpul liceului, decît ceea ce se întîmpla în școală), nu m-au convins niciodată că sîntem „nenorociți“ ai istoriei.

Andrei Udișteanu

Nu am văzut românii drept ghinionisti încleștați între Dunăre, mare și Carpați, sortiți la o tristă ședere pe post de moment de reculegere, în umbra marii culturi pe motiv că „româna nu e o limbă de circulație internațională“. Se poate numi o alegere personală de a nu solidariza cu ciobănașul din *Miorița*. Pentru mine e clar că I.L.

Caragiale este un dramaturg de geniu, chiar dacă nu a avut soarta de a fi priceput în limbi străine, și e sigur și că Alexandru Ioan Cuza nu are nevoie de vreoa piață publică sau o gură de metrou care să-i poarte numele prin capitalele lumii ca să fie un om politic remarcabil.

Marii români sînt mai mulți decît îi cunosc eu, iar să-i votezi e greu nu pentru că nu ai avea de unde alege. Ci dintr-un fel de teamă de a nu greși, dintr-o ezitare de a pune o etichetă pe unul și de a-l arunca din ignoranță pe altul undeva mai jos decît merită.

Recunosc, m-am trezit tentat de multe ori să bifez o căsuță pentru cineva, dar m-am oprit tot de atîtea ori preferînd să vizionez micile filme de prezentare de pe site-ul TVR. Pentru o

penibilă, rușinoasă reîmprospătare a biografiei unuia sau a altuia ce m-ar fi putut împinge spre o alegere clară. „Hm, deci Panait Istrati a fost și fotograf“ sau „Hm, așa-i, Carol I a scos România din maghernița orientală“. Mi-l închipuim pe Caragiale spunînd că e un moft să arăți cu degetul (sau mai degrabă, cu click-ul) „ăla, da“, „ăla, nu“, relaxat, la dezbaterile de la televizor sau susținut confortabil de vreun scaun ergonomic în fața unei tastaturi, gîndind din cînd în cînd că de fapt ție puțin foame sau sete și „oare ce film o fi mai tîrziu?“. La urma urmelor, valoarea nu se măsoară prin număr de SMS-uri. Așa, mai degrabă participi la concursuri de pe pachete de țigări sau te faci „auzit“ pe plicticoa-

sele chat-uri televizate pe timp de noapte. „Trimitte Chat-bla-bla-bla, urmat de Nick...“ Așa se măsoară, mai degrabă, cam ce primim noi cadou prin canalele media. Probabil că cei mai sinceri votanți au fost cei care au făcut „sacrificiul“ de a scrie de mîină o scrisoare și de a se deplasa pînă la poștă să o trimită, chiar dacă nu le-a cerut nimeni să facă asta.

Marii români sînt numai ai noștri

Pricosiți cu sutele de interviuri cu Gigi și aparenta nostalgie comunistă ascunsă uneori în spatele relatărilor despre eșecurile guvernărilor de după '90 ne-au adus la un pas de a-i proclama pe Ceaușescu sau Becali „cei mai mari români ai tuturor timpurilor“. La fel, ezitarea unora – de bun-simt, cred – de a nu pune etichete printre atîtea personalități pro-

puse le-a dat răgazul altora – „forumiști“, „căpșunari“, numiți așa aiurea și de multe ori pe nedrept – să îtească, poate de undeva de peste mări și țări, din culcușul nu prea călduț al părăselii, o mică răz-bunare pentru țara lor. „Ați vrut Gigi, vă dăm Gigi.“ Fără patriotism ieftin, ci cu răceala frustată a celui care, crezîndu-se „scăpat“, rîde de peste gard strîmbîndu-se la tine.

Campania „Mari Români“ ne-a oferit totuși șansa să ne privim dezbrăcați, în „becali“-ul gol, în toată splendoarea noastră de ciopliți pe stil OTV. Și este nedrept să comparăm campania din România cu cele similare din țările occidentale, cum am mai văzut că se practică. De fapt, marii români sînt numai și numai ai noștri și cu siguranță că n-o să-i vedem sfînd c-un picior în Dunăre și cu altul în Mississippi.

Mihaela MICHAILOV

TEATRU LA ROTISOR

Textul contemporan sau oxigenarea celulelor moarte

Alegerea aleatorie a unui text își pune amprenta asupra montării. Haosul de pe scenă, impresia că se poate orice și oricum pornesc, de cele mai multe ori, de la text. Regizorii nu știu de ce optează pentru un anumit text, iar atunci când o fac, citesc doar succesivitatea acțiunilor și, eventual, relațiile de cauzalitate, ignorând total miza lor. Perspectiva unei lecturi pe verticală este punctul slab al montării unei piese. Textului românesc contemporan îi lipsesc de cele mai multe ori reflectia cinică, scriitura inteligentă, polifonică, și nivelul doi al lumii reflectate.

Textul nou este în subsolul repertoriului teatrelor din România. Nu există proiecte care, timp de trei sau patru ani, să-și propună punerea în scenă a unor piese contemporane legate tematic sau aparținând unui areal cultural. Lipsesc *transferul de sens contemporan* de la realitatea socială, exterioară, la cea culturală. Cea mai mare problemă este lipsa unui demers programatic care să facă posibilă analiza evolutivă a fondului dramatic contemporan și care să instituie o practică de lucru curentă. Și atunci cum să-l profesionalizezi pe dramaturg? Cum să faci ca ceea ce scrie să nu mai fie un *hobby* și să devină un *job*? Cum să-i convingi pe directorii de teatru din România că dramaturgul în sens nemțesc – acompaniatorul regizorului pe tot parcursul spectacolului, cel care dă soluții textuale și poate propune multiple alternative semiotice de lectură printr-o decorticare pertinentă a piesei – nu e doar un moft? Că el primește un salariu pe care și-l justifică în totalitate. Că e nevoie de el așa cum este nevoie de scenograf.

Marea problemă este că directorii de teatru români gîndesc pe termen scurt și că sînt foarte puțin dispuși să riște. Mai mult, își abandonează proiectele sau le amîna după economia de piață teatrală care promovează tergiversarea și împlinirea. Cît de bună sau cît de proastă este dramaturgia contemporană românească devine un epifenomen. Cel mai important este faptul că nu există un climat constant de perfecționare și promovare a ei. Poate și pentru că este slabă, uneori. Dar cum să fie altfel dacă e mereu inhibată?

Textul dă, pînă la urmă, direcția spectacolului, motivează folosirea anumitor tehnici și formule. Textul constituie fundamentul intenției regizorale și trambulina ei. El concentrează cîmpul posibilităților vizuale în care regizorul poate excava. Chiar atunci cînd este complet eludat ca rostire efectivă, textul se află în fiecare fibră a spectacolului (vezi Andriy Zholdak). Nimeni nu contestă valoarea sau vitalitatea unui text clasic. Filtarea actualului în retorica lui este o operație critică extrem de importantă. Dar, pe de altă parte, nimeni nu cred că poate contesta nevoia vitală de piese noi, cablarea la o scriitură în care se depune realitatea de azi. Așa cum afirmă Boris Groys în *Despre Nou* (Idea Design & Print, Cluj, 2003), „Noul dă autorului individual posibilitatea de a-și afirma propria viață ca pe o valoare a timpului istoric...”.

Un lucru e cert: fără texte contemporane, teatrul rămîne pe tușa realității și la granița procesării ei. Sigur că nu doar textul este esențial pentru ca un spectacol să fie puternic. Dar el este una dintre condițiile majore.

Există, desigur, și excepții. Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Timișoara și-a început resuscitarea (și aici directoarea Ada Lupa a avut un rol hotărîtor) prin montarea unor texte contemporane jucate peste tot în lume (*Autobahn* de Neil LaBute, regia Radu Apostol, și *Krum* de Hanoch Levin, regia Radu Afrim). În rest, teatrele de la noi supraviețuiesc prin numele consacrate și piesele clasice. Nu e rău, dar nici de ajuns.

Krum de Hanoch Levin, regia Radu Afrim

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

Victor ESKENASY, Radio Europa Liberă, Praga

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)

Ida Haendel – o altă amintire uitată despre Enescu

În săptămîna din august în care suedezii și radioul lor clasic au demonstrat impresionant că amintirea lui Sergiu Celibidache trăiește cu adevărat, în timp ce la București aniversarea de zece ani a morții dirijorului abia își găsea o palidă reflectare, am recitat pagini ce i-au fost dedicate de Ida Haendel, o violonistă celebră. *Femeie cu vioară* duce cu gîndul mai curînd la un tablou decît la *O autobiografie*, cum se subtintitulează memoriile violonistei de origine poloneză. Din cartea, apărută la Londra în 1970 și devenită între timp o raritate bibliografică, scumpă și greu de procurat, nu cunoșteam decît multele pagini despre prietenia și dragostea de o viață, rămasă neîmplinită, pentru Sergiu Celibidache. Dar știam că Ida Haendel a fost o elevă a lui Carl Flesch și, se scrie în dicționarele muzicale, și a lui Enescu.

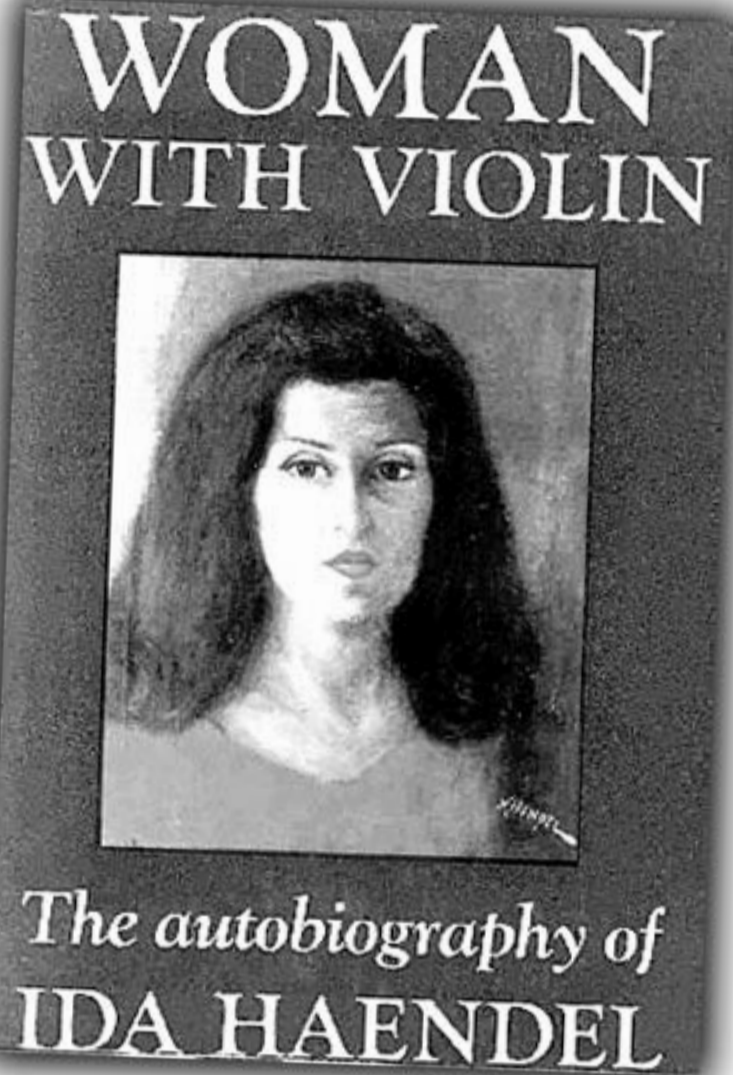
Citind acum integral memoriile violonistei, în a cărei discografie figurează și două înregistrări notabile ale celei de-a treia sonate de vioară enesciene, constat că Enescu, fără să-i fi fost profesor în sensul clasic al cuvîntului, i-a fost un model și o referință ani îndelungați după ce-l cunoscuse. În fapt, l-a întîlnit la 15 ani, după debutul ei londonez și la începutul carierei de concerte, prin 1938, se înțelege din amintiri. Se afla la Paris și tatăl ei a convins-o că, „oricum, nu va avea ce rău să-i facă dacă devine familiară cu ideile unui mare muzician”. Retrospectiv, Ida Haendel afirmă că era în fapt nerăbdătoare să-l cunoască pe Enescu, al cărui nume avea pentru ea o aură aproape de legendă. După amintirile ei, „așa copil cum eram, am simțit că mă găsesc în fața celei mai inspirate și înălțătoare dintre ființele umane”. Amintire reală sau imagine retrospectivă, nu contează. Enescu e singurul personaj, cred, al memoriilor tratat astfel. Urma portretul: „Statura lui scundă, coloana curbată, îmbrăcămintea banală păreau doar să întărească măreția și calitatea spirituală. M-am uitat la fața lui impresionantă, cu ochii întunecați ce ardeau de focul dăruirii și, aproape tremurînd de emoție, i-am exprimat fericirea de a-l întîlni. Cu o voce slabă, cu un accent românesc abia perceptibil (vorbeam în franceză), mi-a acceptat omagiul cu modestia pe care o au doar cei cu adevărat mari. M-a întreat: «Ce ți-ar face plăcere să cînti?»”.

„Enescu s-a așezat la pian și din momentul în care i-a atins prima clapă, a părut să mă transporte într-o altă lume”. Ca vrăjită, își amintea violonista, și-a schimbat interpretarea pentru a o împleti cu a lui Enescu. Vocea acestuia avea să o readucă pe pămînt cînd i-a spus amabil că „ar vrea să-i sugereze” să modifice digitația și arcușul la a doua expunere a temei.

„Ferm și fără compromisuri, a eliminat toate zorzoanele ce împodobeau pînă atunci felul meu de a cînta”

Ida Haendel exclamă: „Cît de total diferită era metoda lui Enescu de aceea a lui Flesch. Enescu nu părea niciodată să impună sau să-i vîre cu forța ideile lui unui elev, fiecare remarcă semăna mai curînd cu o sugestie. Enescu nu folosea abordarea metodică, clinică, bine organizată a lui Flesch. Cu Enescu, un elev avea șansa să cînte o lucrare fără întreruperile și corecțiile, la fiecare bară și frază, de natură să facă pe unul mai puțin dotat să se piardă cu totul. Nici nu l-am văzut pe Enescu să-și illustreze ideile la vioară – nu o făcea decît verbal sau la pian”.

A urmat o lecție Bach, în cursul căreia Enescu, „ferm și fără compromisuri, a eliminat toate zorzoanele ce împodobeau pînă atunci felul meu de a cînta, pentru a permite să fie pusă în

evidentă forma și anatomia. Eliberată de toate ornamentele, muzica suna străină și stranie, dar am înțeles că această insistență pe simplitatea și puritatea liniei slujea la evidențierea adevăratei măreții a structurii; mi s-a părut că, pentru prima dată, îl aud pe Bach uriașul. Deși Enescu dădea înțietate gîndirii muzicale, mai presus de toate, nu neglija imperfecțiunile tehnice, iar urechii lui ascuțite nu i-a scăpat vreodată cea mai mică inacuratețe”. Iar peste timp, Ida Haendel nota: „Am descoperit că după aceste lecții cu Enescu, am devenit și mai atentă decît înainte la precizia tehnică. Era inexplicabil, fiindcă rigoarea lui Flesch în privința chestiunilor tehnice era mai presus de orice discuție. Dar mi s-a părut că Enescu a mers ceva mai departe, deoarece, pentru el, fiecare notă avea aceeași importanță, chiar în cele mai rapide game, și trebuia să aibă claritatea cristalului. Nu-l preocupa cum ajungi la o asemenea perfecțiune, dar execuția trebuia să fie fără cusur”.

Ida Haendel pleca de la Paris „cu ochii deschiși” de Enescu pentru a întîlni la Londra un Carl Flesch iritat de episodul ei parizian. Ascultînd-o cîntînd Bach, în maniera lui Enescu, Flesch o admonesta sarcastic: „Nu văd nici o minune; pentru mine sună mai curînd plictisitor”. Nu știu dacă violonista l-a auzit pe Flesch, cîntînd Bach, dar la vîrsta maturității, scriindu-și memoriile, Ida Haendel insistă că „Bach-ul lui Enescu era cel adevărat”. Și adăuga, ceea ce tinerei violoniste, la 15 ani, nu îi era cu siguranță accesibil, că „marea simplitate, pe care [Enescu] insistă atîta, nu poate căpăta sens decît dacă e livrată cu o înțelegere profundă a muzicii, rezultatul studiului și al experienței de o viață. Iar puritatea liniei pe care el pune un accent atît de mare trebuia să fie umplută cu o tandrețe atît de esoterică, atît de discretă, încît să fie aproape impalpabilă”.

Ida Haendel a înregistrat Sonatele și Partitele pentru vioară solo de Bach la 66 de ani, pentru casa Testament. Poate că dicționarele muzicale nu se înșală totuși. Enescu i-a fost profesor...

Dumitru UNGUREANU

ROCKIN' BY MYSELF

Primul rocker

„La început era Cuvîntul, și Cuvîntul era la Dumnezeu, și Dumnezeu era Cuvîntul.” Așa începe știți voi ce, iar eu nu trebuie să vă spun. Dar mai înainte de asta, mult mai înainte, se precizează: „Și Dumnezeu a zis: «Să fie Lumină!»”. N-o să fac aici teorii despre limba în care Dumnezeu a zis ce-a zis, unica limbă în care El a grăit și pe care a transmis-o primilor oameni (iar ei s-au apucat să ridice turnul ce-a dat apoi definiția limbajului omenesc și a dezordinii planetare). Dar nu știu de ce încerc să-mi imaginez cam pe ce ton a zis El ce-a zis, cumva la modul imperativ, ca o răstăvă, o poruncă... Eh, așa nu, parcă nu poruncă, n-avea nevoie să ordone! Și cui? Că doar era singur, era Unicul, era plictisit de singurătate, se legăna în hamac sau în *rocking chair*, fluiera ușor o arie (pe care ulterior i-a trecut-o lui Mozart!) Și mai cu seamă avea un sentiment care în limba engleză se aproximează prin blues, iar în română s-ar zice inimă albastră sau „urît”.

Ce face omul cînd simte că-l umple ipohondria? Evident, bea, să-i treacă, și cîntă, să-și alunge urîtul... Asta dacă știe să cînte; dacă nu, pune un disc, ales din teancul ce depășește ca număr volumele din bibliotecă, deschide fereastra să-l audă și vecinul, poate este și acela melancolic și deprimat de existență, iar unde se adună doi, atmosfera devine mai respirabilă. Dar El pe cine să invite, cu cine să împartă sentimentul, bogăția și indiferența neantului? Atunci va fi fost, pesemne, momentul hotărîtor cînd „din haos face mumă, iară el devine tatăl...” O fi leac muzica, dar mai leac singurătății este însoțirea, tovărășia, share-ul, „let's work together”! M-am avîntat însă un pas prea departe. Clipa cînd El se leagănă pe prispa infinitului stabilizează starea celui numit de contemporani rocker. Oamenii au totdeauna tendința de a complica firescul și de a pune în seama unei instanțe superioare propriile lor incapacități. Dacă El a creat omul după chipul și asemănarea Lui, de ce n-ar fi și El capabil de sentimente umane, precum plictiseala, neastîmpărul, curiozitatea? Experimentalismul din ce s-a născut, dacă nu din astea trei? Efortul creativ, răsplătit în ziua a șaptea cu odihnă, va fi fost tratat așa cum ne cade nouă bine – o muzică de relaxare, un pahar de esență afrodisiacă? Alcoolul va fi fost admis? Extractele de frunze și plante exotice se vor fi ițit sub nara divină, pentru un refresh, un catharsis? Erosul – să mai întreb?

Mă leg însă de muzica începutului, de timbrul și tonul pe care s-au emis sunetele acelui „Să fie Lumină!”. Oare cine dintre muzicienii secolelor curse va fi prins ceva din vocaliza Lui? Nume și nume, popoare neștiute, transcriptori de partituri ce-au căpătat faima genului... Dacă prezentam textul acesta la un radio, posibil că-mi arătam talentul interpretativ, îmi strofocam beregata să imit Glasul, îmi rupeam respectul de sine ca să obțin ce? Ceea ce ar putea să fie sunetul primordial, poate chiar flatulația născătoare de muzică. O artă despre care nu mă încumet să înșir cuvinte. Fiindcă oricîte cuvinte și cu oricîte măiestrie aș împerechea, niciodată nu pot egala sunetele. Doar dacă acele cuvinte ar fi cîntate...

Să fi făcut un film, nu un articol, puneam pe seama Lui, ca primă replică a Genezei (El s-ar fi amuzat de găselnița mea) ceva de genul: „Ooooooh, yeeeeeee! Everythin' gonna be allright on this morning!”. Iar din off vocea care dă replica: „Yes, I know!”. Dialogul este incipitul uneia dintre cele mai bune înregistrări de blues-rock – *Hard Again*, trecute în discografia lui Muddy Waters, dar puțind figura la fel de bine și sub numele lui Johnny Winter (foto), albinosul ce izbutea, la mijlocul anilor '70, să revigoreze cariera celui pentru care (azi faimoșii) Rolling Stones mergeau la Chicago, să-i mulțumească pentru numele oferit (fără voie), și-l găseau văruiind pereții.

United 93

Am vorbit cu oameni care nu vor să vadă *United 93* pentru că ar fi prea dur, pentru că i-ar impresiona prea mult. E și-așa realitatea suficient de dură. Să mai și vezi un film despre atacurile teroriste de la 11 septembrie e prea mult, cînd cei cinci ani distanță par în continuare foarte aproape. Eu am vrut să văd filmul lui Paul Greengrass, a cărui premieră românească are loc nu pe 11, ci pe 1 septembrie. La vizionarea pentru presă de la Cannes s-a stat ca în biserică, iar finalul s-a scurs într-o tăcere mormîntală.

United 93, 2006

scenariul și regia Paul Greengrass.

Cu: Christian Clemenceau, Trish Gates, Polly Adams, Cheyenne Jackson, Opal Alladin

Iulia BLAGA

CRONICĂ DE FILM

Cred că maniera de a scrie scenariul și de a-l prelucra a fost cea ideală atît pentru subiect, cît și pentru distanța lui în timp. Oamenii ăia n-au murit de mult. Rănile familiilor sînt încă deschise. Subiectul e o traumă mai perceptibilă sau mai discretă pentru o lume întregă. Nu e corect nici măcar să participi cu filmul într-o competiție, să te bați pentru un premiu. Filmul a fost prezentat la Cannes în Selecția Oficială, dar în afara cursei pentru Palme d'Or.

United 93 e un film care se desfășoară în timp real, un film frust și crud, în care totul e făcut să pară pe bune. Oamenii care îi interpretează pe cei 40 de pasageri și membri ai echipajului cursei 93 a United Airlines sînt actori, dar nu unii cunoscuți. Printre cei de la turnurile de control se numără însă adevărați controlori de zbor, care au trăit ziua de 11 septembrie la muncă. Paul Greengrass a scris scenariul după o documentare minuțioasă, care a inclus și sute de ore de discuții cu rudele și prietenii celor decedați.

Nimeni nu știe exact ce s-a întîmplat în avion, ce s-a vorbit, cine ce-a făcut. Există convorbirile telefonice și amintirile. Și presupunerile. Dar în film totul pare clar și veridic și nu atinge cu ceva amintirea celor morți.

United 93 e cutremurător nu atît pentru că se moare la final, cum prea bine se știe că s-a întîmplat, ci pentru că, așa strîns cum e, aspru, ceva între documentar și simulare de catastrofă

aeriană, e complet lipsit de melodramatic. Nu apasă deloc pedala tragediei, nu recurge la resorturile sensibilității, la fobiile noastre. E un film extrem de onest și aparent simplu. Dar cită muncă e în spatele simplității și firescului numai echipa lui Greengrass știe. Nu ai cum să te simți martor ocular decît pe bucățele, pentru că acțiunea e fragmentată pe mai multe planuri. Filmul îți dă însă o puternică senzație de prezență, de imediatete, te face să crezi că e foarte posibil ca lucrurile să se fi întîmplat chiar așa cum spune Greengrass.

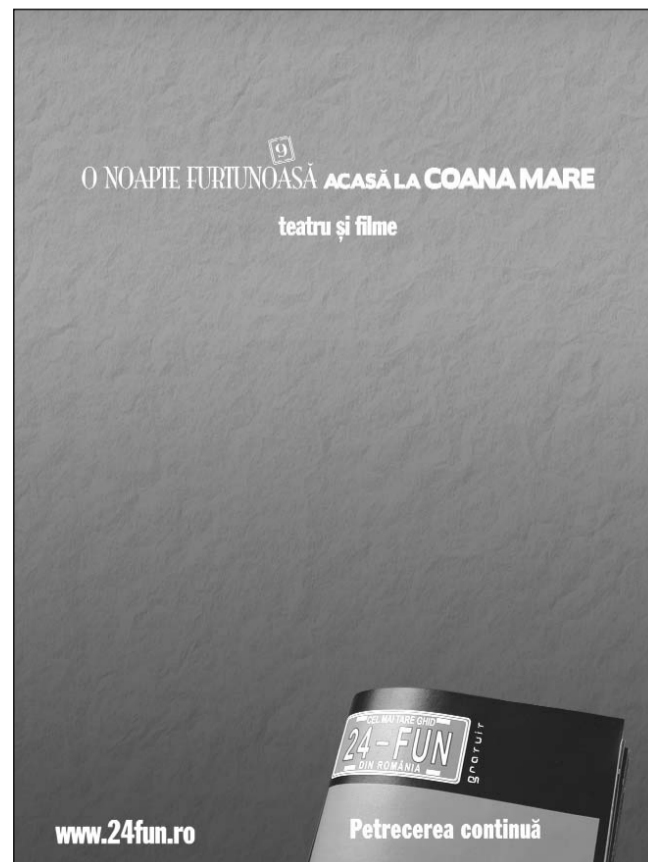
Finalul cade peste tine ca o ghilotină

Scenariul depășește construcțiile consacrate. Trece dincolo de introducere, cuprins și încheiere. Dizolvă noțiunea de intrigă, momentele subiectului și așa mai departe. Filmul începe abrupt, în momentul în care apasă proiecționistul pe buton, și se termină la fel de abrupt, în cel mai simplu și mai cutremurător fel posibil. Avionul se îndreaptă spre pămînt, degradingolada de la bord e tot mai mare, vezi iarba apropiindu-se tot mai mult și pe urmă pac, „fade to black”. Și după cîteva secunde începe să curgă genericul. Jurnaliștii au rămas trăsniți, și eu am rămas trăsniț, pentru că după ritmul strîns al celor 90 de minute (cît un meci de fotbal), finalul cade peste tine ca o ghilotină. Chiar dacă știai ce urma să se întîmple, filmul se

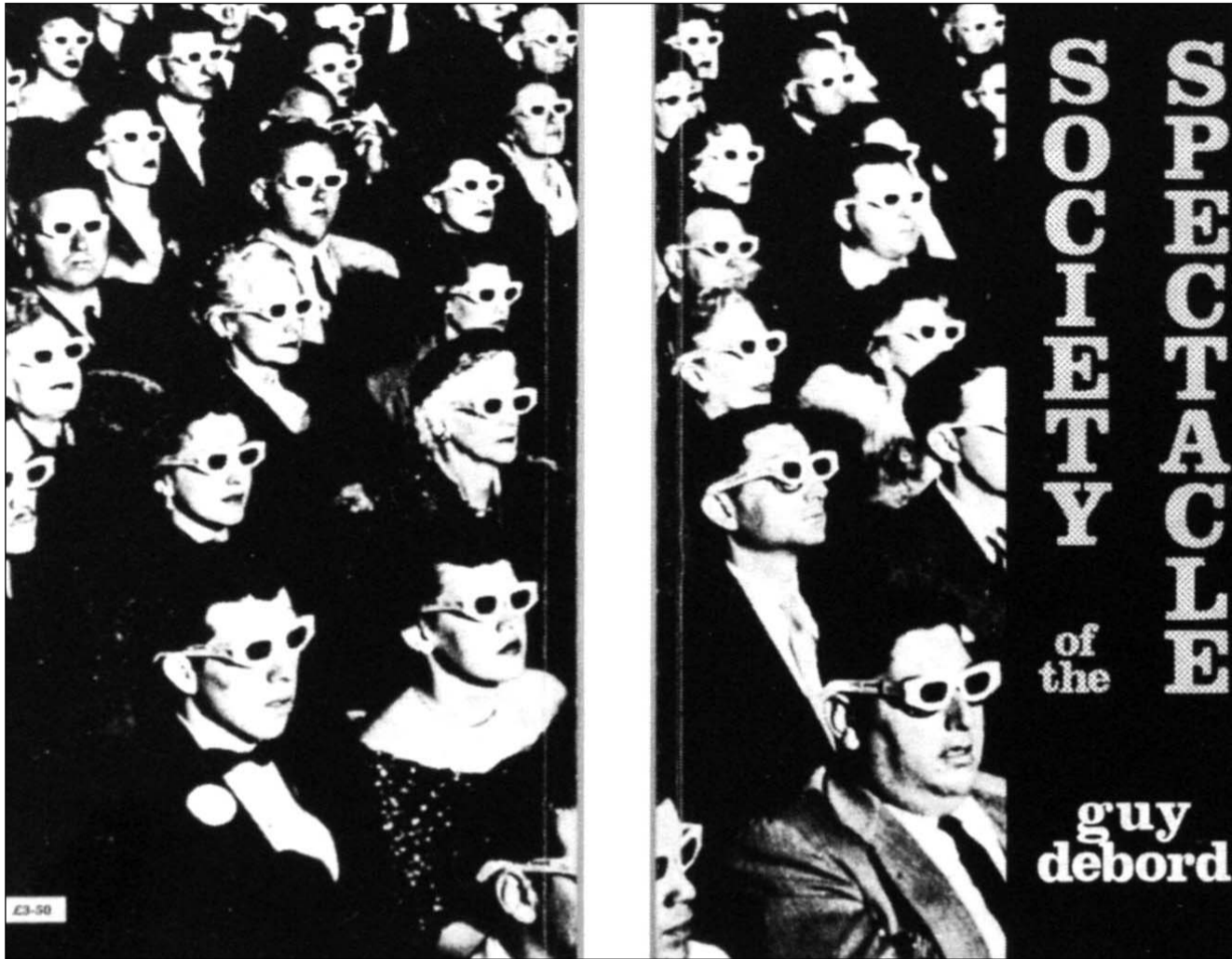
termină ca o lovitură bine plasată în plex, după un ritm care s-a tot acumulat.

Filmul mai impresionează și din alte motive. Oamenii din *United 93* și-au dat seama că nu sînt victimele unei deturnări banale. Că World Trade Center și Pentagonul fuseseră lovite. Știau ce avea să se întîmple cu ei. Prin urmare au fost și singurii care au încercat să lupte. Mai mult decît atît cred că m-a impresionat faptul că toți oamenii ăștia erau perfect obișnuiți, ca oricare dintre noi. Cred că prima oară cînd m-a trosnit această

idee a fost după ce m-am întors din Israel și a doua zi am aflat că un avion care a plecat din același aeroport a căzut în Marea Neagră. N-a fost atentat, simplu accident, dar m-am gîndit la cît de normali păreau oamenii în aeroport, cît de în viață; putea muri oricare dintre noi, nu? Paul Greengrass reușește să transmită tragedia fără gesturi largi, fără puneri în scenă fastuoase, ci din gesturile mici, care uneori basculează fără să le poți controla și fără să-ți poți crede ochilor în inevitabil.

Internaționala Situaționistă și Guy Debord

Matei BEJENARU**ARTE VIZUALE**

În Franța, revoltele din mai 1968, care au culminat cu ocuparea Sorbonei de către studenți și solidarizarea sindicatelor muncitorilor, au avut și o considerabilă influență culturală. Baza teoretică a acestor revolte studențești a fost dată de Internaționala Situaționistă, o mișcare artistică și ideologică inițiată de artistul și teoreticianul francez Guy Debord, împreună cu alți artiști, scriitori și filosofi europeni, la sfârșitul anilor '50 și care își propunea să creeze o serie de strategii care să angajeze lupte de clasă cu scopul recuperării autonomiei individuale de sub dominația spectacolului.

Giindirea situaționistilor a fost influențată de marxism și de avangardele istorice de la începutul secolului XX, în special Dada și Suprerealismul. Situațio-

niștii au militat pentru abolirea noțiunii de artă ca o activitate autonomă specializată și au propus ca aceasta să devină o parte a vieții de zi cu zi, unde dimensiunea sa revoluționară trebuia să prevaleze. Cea mai cunoscută lucrare publicată de Internaționala Situaționistă a fost cartea lui Guy Debord, *Societatea spectacolului* (1967), în care autorul afirmă că societatea capitalistă a ajuns la un asemenea nivel al concentrării capitalului, încât spectacolul a monopolizat experiența zilnică. Debord a analizat cele două noțiuni, „reificarea”, inspirată din *Capitalul* lui Marx, și „fetișismul mărfii”, concept dezvoltat de către Lukács. El a considerat societatea divizată între subiectul pasiv care consumă spectacolul și spectacolul reificat.

Guy Debord detaliază spectacolul ca „nefiind un ansamblu de imagini, ci un raport social între persoane, raport mijlocit de imagini”. „Spectacolul, luat în totalitatea sa, este rezultatul și, în același timp, proiectul modului de producție existent. El nu este un supliment al lumii reale, un ornament adăugat ei. El este miezul irealismului societății reale. Sub formele sale specifice, informație sau propagandă, publicitate sau consum direct de divertisment, spectacolul constituie *modelul* actual al vieții dominante la nivel social.”

Happening și Sex Pistols

Pentru Debord, spectacolul se manifestă în trei forme diferite: concentrat, asociat cu

birocrăția concentrată (aici el exemplificând formele spectaculare din comunism și fascism), difuz, asociat cu capitalismul avansat și abundența de mărfuri, integrat, asociat cu țările moderne capitaliste (Franța și Italia), al democrației liberale, în care experții și specialiștii dictează moralitatea, statisticile și ideile promovate de spectacol. Strategiile propuse pentru ieșirea din această situație alienantă presupuneau crearea de situații prin recuperare, deturnare sau derivă. În viziunea situaționistilor, *situația* era un moment de viață concret și era deliberat constituită de o organizare colectivă a unei ambiante unitare și a unor jocuri de evenimente. Prin extinderea conceptului de artă către tot ceea ce este viață, situaționistii au susținut teoretic și manifestările artistice gen *happening*, acțiuni sau *performance*-uri. Ideile situaționistilor au avut o influență considerabilă asupra generațiilor următoare de artiști, cum ar fi grupul Sex Pistols, inițiatorul mișcării *punk* la sfârșitul anilor '70, sau Sherrie Levine ori Barbara Kruger, care au folosit unele strategii situaționiste, precum deturnarea mesajelor publicitare cu scopul transmiterii unor mesaje critice cu caracter social.

Guy Debord a realizat de-a lungul carierei sale și o serie de filme documentare experimentale, în care și-a expus ideile sale teoretice. Suferind de o boală incurabilă și căzând pradă alcoolismului, el s-a sinucis în noiembrie 1994, împușcându-se în inimă.

Mădălina COCEA

LA BLOG

Știrile se mută la blog, dar nimeni nu le vizitează

Un sondaj american mi-a zis, finuț, să-mi văd de treabă. Dacă vreau să scriu pe blog despre motanul meu, atunci da, mai discutăm, mai negociem, dar știri – e ca și cum ai scrie poezii, ba chiar mai rău. Adică scrii pentru nimeni, 88% dintre americani nu te citesc. Studiul, pentru că este vorba despre încă un studiu despre și cu bloggeri, realizat de un centru de cercetare al Universității din Ohio, relevă că 88% dintre americani nu citesc blogurile pentru știri.

Sondajul, realizat telefonic cu peste 1000 de respondenți, are rezultate mai pesimiste decât altele, de același gen: doar 5% dintre americani citesc bloguri mai mult de cinci ori pe săptămână, un sfert dintre tineri citesc bloguri cel puțin o dată pe săptămână, în timp ce bătrânii de peste 65 de ani navighează pe paginile cu bloguri doar în proporție de 3%. Cu toate acestea, bloggerii nu par deloc descurajați. Conform ultimei monitorizări Tehnocrati, în lume există 52 de milioane de bloguri, iar în fiecare secundă sînt publicate alte 19 noi însemnări.

Ziarele de pe Internet țin pasul cu trendul general. Reporterii scriu bloguri și podcasturi, cititorii au acces la știri prin RSS și le comentează pe forumuri sau direct la sfârșitul articolului. Scopul final este acela de a-l încuraja pe cititor să se transforme din public pasiv al știrii în autor al informației.

Cum era și de așteptat, ziarele americane s-au adaptat noilor tehnologii mult mai rapid decât cele europene sau asiatice. În urma publicării unei cercetări realizate pe baza prezenței pe Internet a celor mai bune 100 de ziare americane, bloggerii din lumea întreagă au realizat și dat publicității studii asemănătoare relevante pentru țara lor. În Italia, o țară din aproximativ 18 milioane de utilizatori Internet, mai bine din jumătate din ziare cer un nume de utilizator și o parolă pentru accesarea conținutului ziarului. Chat-ul, banala rubrică dedicată celor mai citite articole sau posibilitatea de a comenta conținutul ziarului sînt aproape inexistente.

Cele mai aproape de performanța americană ajung primele 11 ziare din Marea Britanie. „The Guardian” conduce plutonul avangardiștilor, oferind pe site-ul său toate serviciile inimaginabile: feed RSS general și pe secțiuni, înregistrări video, audio, podcasturi, bloguri de jurnaliști, comentarii pentru orice conținut editorial, forumuri și link-uri spre alte bloguri.

Un studiu similar dedicat ziarelor japoneze arată că prioritatea acestora este realizarea unei ediții accesibile prin intermediul telefonului mobil. Japonezii sînt foarte activi și în domeniul postării unor materiale video pe Internet, în schimb blogurile nu se bucură de foarte mare popularitate.

Cu toate că știrile de pe bloguri nu stau bine în privința audiențelor de masă, specialiștii susțin că acestea nu trebuie neglijate, deoarece au rolul de a-i influența pe cei care, la rîndul lor, influențează.

GuardianUnlimited network

Home | Arts | Books | Money | Business | Society | Education | Life & health | Comment | Politics | UK news | Blogs | Jobs | Film | Media | Travel | Observer | Science | Technology | Environment | Football | Sport | World news | Talk

Arts: Adrian Searle: my life as a Guardian art critic

Technology: Esther Dyson on Google, India and the new web

Sport: What makes Roger Federer so good?

Search this site:

Thursday September 07 2006

News direct

- G24 pdf service
- Desktop alerts
- Digital editions
- Email services
- Mobile services
- RSS/Web feeds
- Newsreader

the guardian Soulmates Find love and friendship online

Guardian Jobs Jobmatch - we'll find the job to match your skills

comment is free... Read the blog. Join the fray.

Today's picks - Gerald Kaufman: We should be an EU

Blair to break silence today Straw hints at May departure. Blair accused Brown of blackmail. The plot to oust the prime minister. Johnson and Reid wait in the wings. Leader: A war without winners. Comment is free. Polly Toynbee. Political briefing: Michael White.

Pacts, pettiness and feuds Clashes likened to The Sopranos. Cartoon: Steve Bell. What the papers say

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată - Editura Polirom și „Ziarul de Iași”

Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași” și „Gazeta de Sud”.

Suplimentul se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași” și „Gazeta de Sud”.

Colegiul editorial:

Emilia Chiscop, Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici

Redactor-șef:

George Onofrei

Redactor-șef adjunct:

Anca Baraboi

Secretar general de redacție:

Victor Jalbă

Rubrici permanente: Adriana Babeți, Bobi și Bobo (Fără zahăr), Emil Brumaru, Mădălina Cocea, Șerban Foartă, Radu Pavel Gheo, Casiana Ioniță, Florin Lăzărescu, Ada Milea, Doris Mironescu, Cristi Neagoe, Ana-Maria Onisei, Lucian Dan Teodorovici, Dumitru Ungureanu, Luiza Vasiliu

Carte: Luminița Marcu, Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru Stănescu

Muzică: Victor Eskenasy, Răzvan Țupa

Film: Iulia Blaga

Teatru: Mihaela Michailov

Arte vizuale: Matei Bejenaru

Caricatură: Lucian Amaril (Jup)

Grafică: Ion Barbu

TV: Alex Savitescu

Ediții locale: Iași și Craiova

Tipar: S.C. Print Multicolor S.R.L., Iași

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, 0724/ 574355, fax: 0232/ 214111,

e-mail: supliment@polirom.ro, http://www.supliment.polirom.ro

„Suplimentul de cultură” este înscris în Catalogul presei interne la poziția 2378.

Pentru abonamente vă puteți adresa oricărei Agenții Rodipet din țară sau oricărui oficiu poștal.

Cititorii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarife de abonament:

- 18 lei (180.000) pentru 3 luni
- 36 lei (360.000) pentru 6 luni
- 69 lei (690.000) pentru 12 luni

• Potrivit articolului 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îi aparține autorului • „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de știri MEDIAFAX •

Luiza VASILIU

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA

Despre Pinocchio

Azi facem concurs de ghicit personajul. Premii nu există, tocmai de aia e și mai onorabil să participai. Așadar, cine spune „Dă-mi niște piine, pentru numele lui Allah!” și apoi îi mulțumește tot lui Allah că i-a dat viață? Cine se roagă lui Allah ca să prindă mai mult pește? Cine s-a convertit la islamism după ce a trecut printr-o boală grea? Cine e recompensat dacă își învață porția de cuvinte arabe pe zi? Sper c-ați scris răspunsurile pe hîrtiuță, așa că acum putem trage linia. Pinocchio îi cere lui Gepetto piine, Pescarul dintr-o fabulă de-a lui Fontaine vrea mai mult pește, muschetarul Aramis trece la islamism, iar Tom Sawyer învață cuvinte din arabă. Să nu credeți ca pe toate astea le-am inventat eu, ca să mai am cu ce umple rubricile din „Ențiclopedie”. Sînt exemple din traducerile care au apărut în ultime vreme în Turcia, traduceri ale unor cărți care fac parte din lista celor „100 de lecturi esențiale” aprobate de Ministerul Educației. De aici a pornit scandalul. Cărțile cu inserții islamice poartă pe copertă logo-ul Ministerului, care Minister amenință să dea în judecată editurile în cauză. Islamizarea cărților pentru copii nu e singurul motiv de revoltă – o culegere de ghicitori conține limbaj licențios, iar alte cărți au în paginile lor rime batjocoritoare despre primul-ministru și președintele Turciei. E totuși stupefiant felul în care editorii cu pricina s-au folosit de literatura pentru copii ca să facă propagandă religioasă și politică. N-am înțeles prea bine de ce apar și expresiile obscene. Poate ca propagandă împotriva Vestului atât de imoral? Mi-am adus însă aminte de Rushdie, cel care a îndrăznit să dezislamizeze, ca să zic așa, chiar literatura islamică.

În octombrie 2005, scriitorul a fost invitat la emisiunea *Tout le monde en parle* de pe France 2, alături de actorul francez Samy Naceri (taximetristul nebun din seria *Taxi*). Naceri, mare scandalagiu de felul lui, ar fi spus că l-ar împușca în cap pe Rushdie „pour 50 balles” sau dacă i-ar cere-o vreun imam. Versiunea nu e confirmată însă de realizatorul emisiunii, care a afirmat doar că a trebuit să taie destule faze la montaj, din cauză că Naceri devenise foarte agresiv. Ulterior, personajul și-a cerut scuze de la realizator, dar nu de la Rushdie. Chiar așa, copiilor turci cine o să le ceară scuze?

„Stufstock 4”: Notițe pe slip

© foto: Șerban Mestecăneanu

Acum cîțiva ani m-am împrietenit cu o gașcă de fete simpatice, supranumite Velele (Simona, Oana, Dana, Marina, Mihaela și Miki), care visau ca niște adolescente: voiau să-și salveze visul copilăriei lor, adică Vama Veche. Voiau să o salveze de construcțiile aberante, de terasele cu scaune de plastic, de termopane, de muzici care au invadat radiourile, televiziunea și boxele mașinilor și cluburilor de pe litoral. Și au pornit o mișcare („Salvați Vama Veche”) care, culmea!, a început să dea rezultate și care organizează de patru ani ceea ce se cheamă „Stufstock”.

Vasile Ernu

La prima ediție am crezut că e o glumă, la a doua m-am gândit că le va trece, iar acum, la a patra ediție, pot spune cu siguranță că a devenit cel mai semnificativ festival de rock (cu toate că aici auzi multe alte genuri) din țară. La a patra ediție putem confirma că „Stufstock” este un eveniment profesionist, după toate regulile unei astfel de manifestări. Nu știu cît se poate salva din Vama Veche, ce se poate salva, însă e clar că Vama Veche nu mai este locul de altădată, ci devine treptat locul unde se ține „Stufstock” și unde vin oameni care ascultă acest gen de muzică.

Papa și muzică la Șoni

Scena Mică era într-adevăr prea mică pentru numele invitate, însă atmosfera a fost foarte bună. În prima seară au cîntat Fără Zahăr, care între timp și-au tras trupă (un baterist și încă un chitarist). Au cîntat aceleași piese, cu același aer ironic, iar după cîteva te obișnuiești cu noul sunet al băieților din Dorohoi.

Au urmat Tapiarii și Doru Stănculescu, pe care nu i-am prins, că trebuia să fug spre scena mare, unde aveam de bifat trupe pe care nu le auzisem *live* sau pe care voiam să le revăd. Am revenit însă la Mahala Rai Banda, pe care îi cunoșteam bine, i-am auzit cîntînd la diverse evenimente speciale, dar nu-i văzusem niciodată în formulă completă și pe scenă. După ce-i vezi într-un concert, îți dai seama de ce Johnny Depp îi țiră în SUA și de ce Ya-

mamoto vrea să-i îmbrace. A fost mai mult decît un concert, a fost un adevărat chef, la un moment dat renunțîndu-se pînă și la sonorizare.

În a doua seară au fost prezenți Budapesta Kampec Dolores (din Budapesta), după care au urmat veteranii Nicu Alifantis și Alexandru Andrieș. Multă lume, multe emoții, multe bis-uri și impresia că la un moment dat s-a ajuns la un un exces de nostalgie, cum de altfel s-a simțit și la concertul lui Phoenix.

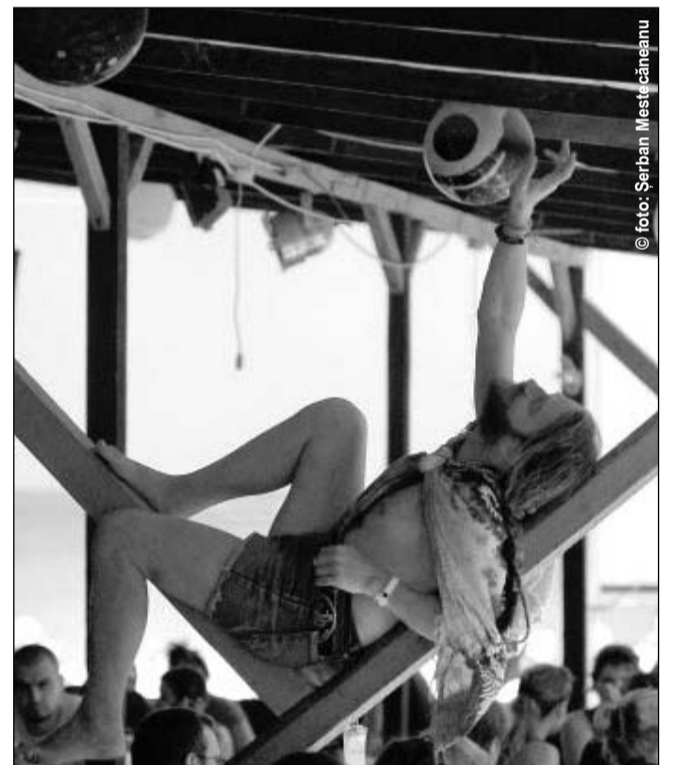
Scena mare

Pe scena mare s-au perindat peste 30 de trupe. Scena mare era, de fapt, compusă din două scene pe care se cînta consecutiv, prin trecere de la una la alta. În timp ce o trupă cînta, alta se pregătea și putea să înceapă imediat după ce colegii lor terminau recitalul. Astfel s-a putut trece peste timpii morți de *sound check*.

Aici au fost prezente de la trupe mai puțin cunoscute, ca Tunderground, Dance Trauma, Havoc, Protest Urban, Icory, Defect, Buricul Pămîntului, Magica, Nociv, pînă la trupe cunoscute, ca Implant pentru refuz, Travka, Blazaj, E.M.I.L, Altar, Timpuri Noi, Kumm, Ūrma, Luna Amară, OSC, precum și veteranii și tăticii rockului românesc, Phoenix.

Phoenix a fost prezentă în „formula de aur”, cu Nicu Covaci, Mircea Baniciu, Josef Kappl, Mani Neumann, Ovidiu Lipan Țăndărică, Cristi Gram și Ionuț Contras. Momentul Phoenix a adunat cea mai multă lume, atît prestația lor, cît și cea a publicului fiind una bună. Dar mie personal mi s-au părut dintr-o altă lume, o lume a amintirilor, o lume dispărută și în același timp necesară.

Cred că în materie de rock o revelație au fost trupele din

© foto: Șerban Mestecăneanu

Moldova, Alternosfera și Gîndul Mîței. Ambele sînt cunoscute de ceva timp, însă cîntatul de rar în România ca să poată avea un impact mai mare.

Alternosfera, o trupă la al doilea album, a avut o ținută de scenă excelentă, melodiile fiind susținute de proiecții video. Gîndul Mîței, foarte cunoscuți în Rusia intrînd de cîteva ori în topurile muzicale rusești, sînt deja veterani.

Tocmai veneau din Rusia de la un festival unde au cîntat în fața a 200.000 de oameni. Au cîntat după Phoenix, deci aveau de menținut ștacheta ridicată pentru a ține mulțimea pe loc. Au făcut-o cu brio. A devenit între timp o trupă matură, păcat că atît de puțin cunoscută aici.

Un moment important a fost și în ultima seară, în care au fost prezenți Ză Duf, Cri Gri, Bega Blues Band, Vali Răcilă, Ior-

dache și Soul Funkotopia, compusă din Lucian Ban – pianist, compozitor și aranjor, muzician important al noului val de compozitori și interpreți de jazz din SUA, precum și Alex Harding (sax bariton), unul dintre cei mai buni saxofoniști americani.

Despre neajunsuri nu sînt în măsură să vorbesc. Mai puțină lume, dar nu știu dacă din cauză că s-a introdus biletul de intrare sau pentru că festivalul a fost împins mai spre toamnă.

Poate din cauza vremii, care în prima zi nu a ținut cu organizatorii, dar vă asigur că Sulfina Barbu, ministrul Mediului, aflată la fața locului, a garantat că nu e ea de vină.

M-au impresionat în mod plăcut bodyguardii și jandarmii responsabili cu paza și siguranța: incredibil de civilizați și amabili.

ISSN 1584-8272

